



---

# SAMFUNNS- ANSVAR OG BÆREKRAFT

ÅRSRAPPORT 2023

# SAMFUNNSANSVAR I AF

AF skal være en ansvarlig aktør som gjennom prosjekt drift forsterker positiv og minimerer negativ påvirkning på miljø, mennesker og samfunn. Vi skal også levere produkter og tjenester som bidrar til lavere bruk av energi og andre knappe ressurser.

FN har definert 17 bærekraftsmål som konkretiserer de globale samfunnsutfordringene vi i fellesskap må løse, og som representerer en arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030. Samfunnsansvar innebærer å ta ansvar for virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og bidra til en positiv samfunnsutvikling gjennom bærekraftig verdiskaping.

### Hva er AF Gruppens samfunnsansvar?

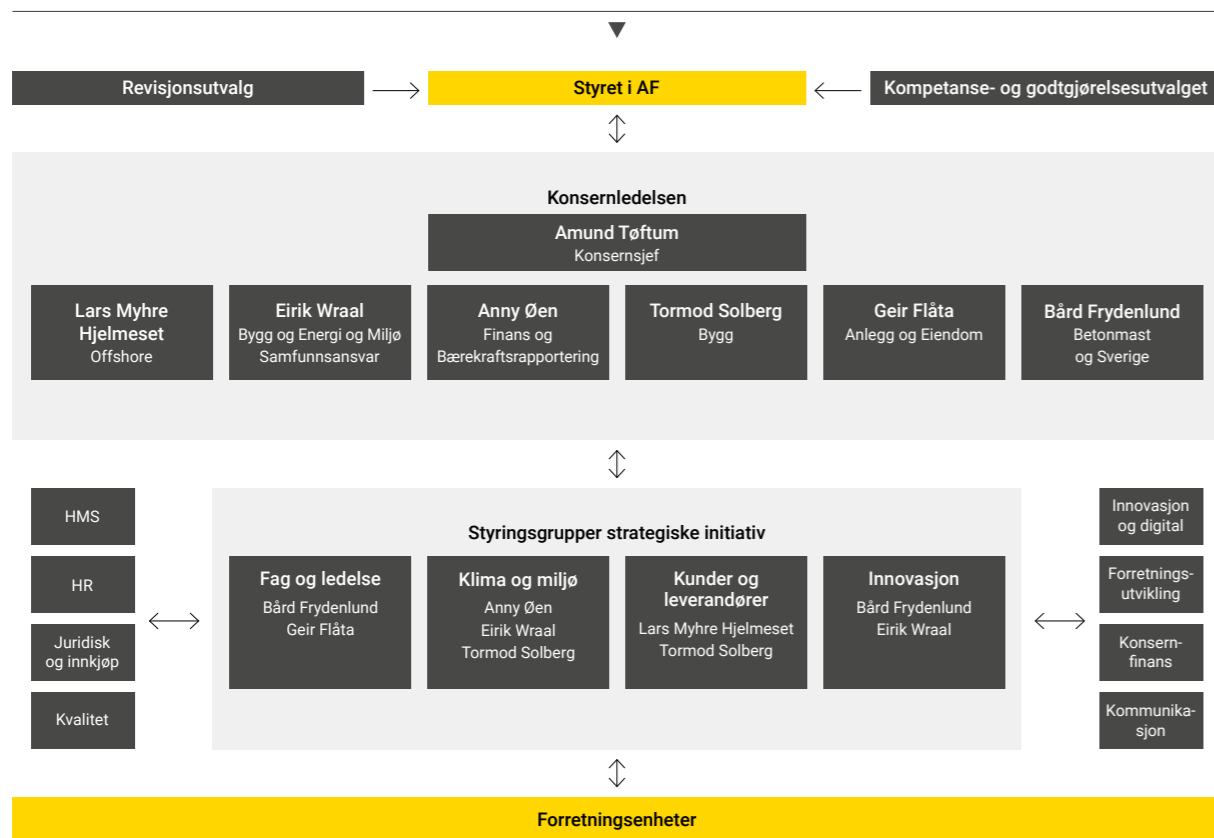
AF har et særlig ansvar der samfunnets utfordringer kan relateres til vår virksomhet. Først og fremst skal vi gjennomføre prosjektene våre på en bærekraftig måte ved at all vår forretningsdrift skal følge etiske retningslinjer, lover og regler, og vi skal minimere negativ påvirkning på klima og miljø. Våre ansatte og underleverandører skal ha et sikkert og godt arbeidsmiljø der mangfold verdsettes og trakassering ikke tolereres. Videre er det

også vårt samfunnsansvar å utvikle og tilby tjenester som kundene våre og samfunnet trenger, og være en pådriver for at prosjekter som er bærekraftige innenfor klima, miljø og sosiale forhold også skal være lønnsomme.

### Roller og ansvar

Styret har øverste ansvar for samfunnsansvar i AF. Det operative ansvaret ligger hos konsernsjef Amund Tøftum og følger hans linjeledelse, der hver konserndirektør har ansvaret for respektive virksomhetsområder. AF har opprettet egne styringsgrupper for de strategiske initiativene med representanter fra konsernledelsen og relevante stabsfunksjoner. Det er et krav at forretningsenheter og prosjekter organiseres med tilstrekkelig kompetanse innen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Det skal gjennomføres og dokumenteres en kartlegging og analyse av risiko knyttet til HMS i alle prosjekter, både ved oppstart og i gjennomføringen.

## ORGANISERING AV SAMFUNNSANSVAR I AF



## SAMFUNNSANSVAR I AF



### Adferdskoden og Hensikt, mål og verdier

Samfunnsansvar i AF er nedfelt i dokumentene Adferdskoden og Hensikt, mål, verdier som er tilgjengelig på [www.afgruppen.no/om-oss/visjon-og-verdier](http://www.afgruppen.no/om-oss/visjon-og-verdier).

Adferdskoden gjelder for alle ansatte og andre som representerer eller har verv i AF Gruppen. Hensikt, mål og verdier gir i korte trekk en oversikt over hvem AF er, hva vi står for og hva vi vil oppnå. Dokumentet dekker blant annet prinsipper, mål og krav innen følgende områder: økonomi, medarbeidere, kunder, leverandører, HMS, klima og miljø, kvalitet og forbedring.

### Leverandører og Åpenhetsloven

En viktig del av vårt innkjøpsarbeid er å sikre at våre leverandører stiller samme krav til etikk, kvalitet, sikkerhet og ytre miljø som vi i AF Gruppen gjør. Leverandører og underentreprenører i våre prosjekter må forplikte seg til å følge våre verdier og krav til adferd, og etterlevelse av lover og FNs Global Compact ved å akseptere AFs leverandør erklæring (se: [www.afgruppen.no/leverandor](http://www.afgruppen.no/leverandor)).

AFs arbeid med å identifisere og rapportere faktisk og potensiell risiko knyttet til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, er integrert i prosessene relatert til innkjøp og oppfølging av leverandører og underentreprenører i hele konsernet. Dette ble ytterligere konkretisert ved innføringen av Åpenhetsloven i 2022 (se: [www.afgruppen.no/apenhetsloven](http://www.afgruppen.no/apenhetsloven)). Loven stiller strenge krav til åpenhet og ansvarlighet, og skal bidra til å forebygge menneskerettsbrudd og uanstendige arbeidsforhold i egen virksomhet, virksomhetens forretningsforbindelser og nedover i leverandørkjeden.

### Bærekraftsrapportering i AF

Bærekraftsrelaterte forhold rapporteres eksternt sammen med finansielle forhold, gjennom AFs kvartals- og årsrapportering. Fraværsskader, alvorlige personskader og rapportering av uønskede hendelser (RUH) rapporteres løpende internt. Hver forretningsenhet i AF Gruppen sørger for at nødvendig data blir rapportert innen fristene, og dataene oppsummeres og rapporteres videre til konsernledelsen. Måltall knyttet til klima og miljø og sosiale forhold rapporteres til konsernledelsen og styret kvartalsvis.

EUs bærekraftsdirektiv, omtalt CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), er forventet å tre i kraft i norsk rett fra rapporteringsåret 2024. AF Gruppen vil bli omfattet av direktivet. CSRD innebærer rapportering av detaljert informasjon om vesentlige bærekraftstemaer i tråd med de europeiske standardene for bærekraftsrapportering, kjent som ESRS (European Sustainability Reporting Standards). Sentralt i det kommende regelverket er konseptet dobbel vesentlighet. Dette innebærer en vurdering av hvilke bærekraftstemaer som er vesentlige med bakgrunn i hvordan AF blir påvirket av mennesker og miljøet rundt oss (finansiell vesentlighet), samt hvordan AF påvirker mennesker og miljøet rundt oss (vesentlig påvirkning). Temaer som skal vurderes er knyttet til områdene klima og miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring. AF er godt i gang med forberedelser til implementering av bærekraftsdirektivet.

# KLIMA OG MILJØ

En av vår tids største samfunnsutfordringer er klimaendringer og miljøpåvirkning. AF skal redusere fotavtrykket fra egen drift og være ledende i å utvikle og levere tjenester som reduserer bruk av energi og andre knappe ressurser.

Bygg-, anleggs- og eiendomssektoren har stor påvirkning på klima og miljø. 36 prosent av de globale klimagassutslippene kan knyttes til disse sektorene. I Norge estimeres det at utslippene er noe lavere som følge av en høy andel fornybar energi, men det anslås at så mye som halvparten av et byggs påvirkning på klima skyldes materialbruken<sup>1</sup>. Globalt estimeres det at bygg, eiendom og anlegg bruker omtrent 40 prosent av alle ressurser som tilføres økonomien, og i Norge er bygg- og anleggsvirksomheten den største enkeltkilden til avfall<sup>2</sup>. Naturtap og klimaendringer forsterker hverandre, og gir effekter som har alvorlige konsekvenser for samfunnet. Det er derfor nå et økende fokus på å stanse tap av natur og bevare biologisk mangfold. Bygg- og anleggsvirksomhet er både avhengig av, og påvirker, natur i form av arealbruksendringer gjennom behovet for egnet areal å bygge på<sup>3</sup>. I tillegg er vår virksomhet avhengig av naturressurser og innsatsfaktorer som stål, betong, asfalt og trevirke. Bransjen kan derfor i stor grad påvirke og bidra til løsninger for å begrense klima- og miljøutfordringer.

<sup>1</sup> Kunnskapsgrunnlag for nasjonal strategi for sirkulær økonomi – Oppsummerende rapport

<sup>2</sup> Avfallsregnskapet – SSB

<sup>3</sup> NOU 2024:2 I samspill med naturen

Vi vil i årsrapporten for 2024 presentere vår doble vesentlighetsanalyse. Innen temaet klima og miljø tilsier foreløpig gjennomført arbeid at standardene som omhandler klimaendringer (ESRS E1), biologisk mangfold og økosystemer (ESRS E4) og ressursbruk og sirkulær økonomi (ESRS E5) er vesentlige bærekraftstemaer for AF. Som følge av økt kunnskap, kommende regulatoriske endringer og gjennomføring av dobbel vesentlighetsanalyse ser vi et behov for å utvide vår rapportering innen klima og miljø, særlig relatert til vår naturpåvirkning. I våre forberedelser til rapportering etter det nye bærekraftsdirektivet jobber vi med kartlegging og oppfølging av data vi mangler og har pågående prosesser knyttet til videreutvikling av vår rapporteringsløsning for innsamling av data.

I konsernstrategien fra 2020 er klima og miljø ett av våre fire hovedinitiativer, og AF har satt seg konkrete målsettinger.

CDP er en uavhengig not-for-profit organisasjon som jobber for klimarapportering innen fokusområdene klima, vann og skogområder. AF har rapportert på klima i 2023, noe som ga score B for regnskapsåret 2022.



► B

## Strategiske hovedmål

**50%** **50%**

AF skal redusere klimagassutslipp per tjenestetype relativt til omsetning med minst 50 prosent innen 2030.

AF skal redusere avfallsmengder som går til forbrenning og deponi med minst 50 prosent innen 2030.

AF skal være klimanøytrale innen 2050.

## KLIMA- OG MILJØVENNLIGE PRODUKTER OG TJENESTER

AFs visjon er at vi skal rydde fra fortiden og bygge for fremtiden. Dette innebærer at vi skal

- tilby energiløsninger som reduserer energibehovet og bygge ut og oppgradere fornybare energikilder
- fjerne og rense materialer og grunn som er skadelige for miljøet og sørge for at materialer forblir i kretsløpet
- ha kompetanse og kunnskap slik at vi kan tilby innovative løsninger i bygg-, anleggs- og eiendomsprosjekter

Et grunnleggende prinsipp i AF er at prosjekter som er bærekraftige på klima og miljø også må være lønnsomme. AF leverer flere typer tjenester som er nødvendig for at samfunnet skal nå målet om å begrense temperaturøkningen til 1,5 °C, som også skaper verdi for våre investorer. Årets taksonomirapportering viser AF Gruppens taksonomikvalifiserte aktiviteter og hvilken andel av våre driftsinntekter innenfor disse aktivitetene som kan defineres som bærekraftige etter EUs taksonomi. Vi forventer at det blir økende etterspørsel etter taksonomitilpassede og bærekraftige prosjekter. Det er svært strenge krav til å oppfylle taksonomiens kriterier, og det er i tillegg tid-, kostnads- og kompetansekrevende. Vi lykkes best når prosjektene er lønnsomme for alle parter: for våre kunder, klimaet, samfunnet, eiere og for de ansatte. Vi er derfor fornøyd med lønnsomhetspotensialet i prosjektporteføljen som defineres som bærekraftige etter EUs taksonomi.

### Klima- og miljøsertifiseringer

AF Gruppens norske byggvirksomhet i virksomhetsområdene Bygg og Betonmast har god kompetanse på BREEAM. BREEAM er en miljøsertifisering for bygg som klassifiserer hvor klima- og miljøvennlig et bygg er i både konstruksjon og bruk. AF opplever en økt etterspørsel etter BREEAM-sertifiserte bygg og det jobbes kontinuerlig med å sikre tilstrekkelig og god kompetanse på dette.



## BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN

FNs mål er å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige.

AF Anlegg har kompetanse på BREEAM Infrastructure (tidligere CEEQUAL), et verktøy som brukes til å fremme bærekraft og kvalitet i anleggsprosjekter knyttet til blant annet infrastruktur, inkludert blant annet vei, tunnel, jernbane, havn, bro og vindkraftverk. BREEAM-familien av sertifiseringsordninger forvaltes av Building Research Establishment (BRE) i Storbritannia.

I den svenske byggvirksomheten vår er miljøsertifiseringen Miljöbyggnad mer utbredt. Denne type miljøsertifisering innebærer at miljøarbeidet og byggets miljøprestasjon gjennomgås av en tredjepart. Systemet eies og utvikles av Sveriges største organisasjon for bærekraftig samfunnsutbygging, Sweden Green Building Council, som også står bak sertifiseringene.

### Rehabilitering

Rehabilitering utgjør en vesentlig andel av AFs virksomhet. Rehabilitering av bygg og andre konstruksjoner innebærer ofte gjenbruk av de materialene som representerer store utslipp, eksempelvis bærekonstruksjoner som ofte består av betong og stål, og kan derfor medføre store miljøgevinster. Rehabilitering fremfor å bygge nytt har stor sirkulær betydning, og begrenser miljøutslipp, energibruk, transport, avfallsproduksjon og utarming av naturressurser. Et eksempel er Consolvos bruk av katodisk beskyttelse i armeringsjern i eksisterende broer som bidrar til at levetiden til anleggskonstruksjoner forlenges.



### Energispareprosjekt

Grand Hotel Terminus, en fredet villa fra 1700-tallet i Bergen, har de senere årene vært gjennom en omfattende rehabilitering. Som ledd i moderniseringen av hotellet installerer AF Energi ny varmepumpe og borer åtte energibrønner. Om sommeren vil overskuddsenergi utnyttes til nedkjøling. Det effektive energisystemet skal gi et kutt i energiforbruket på 26 prosent og en inntjeningsstid på 10 år for investeringen.



## REN ENERGI TIL ALLE

FNs mål er å oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser innen 2030.

### Energieffektivisering og utbygging av fornybar energi

Høye strømpriser og frykt for strømmangel har synliggjort hvor viktig energieffektivisering og utbygging av fornybar energi er for at verden skal nå sine klimamål. Energieffektivisering er et viktig tiltak for å redusere det totale behovet for energi, og utbygging av fornybar energi er kritisk for å sikre fremtidig energileveranse.

AF Energi leverer energieffektive løsninger, lokal energiproduksjon og oppfølging av energiløsninger gjennom overvåkning, driftsoptimalisering og servicekontrakter. Tiltakene skal både være til fordel for miljøet og kundens bunnlinje. Løsningene skal utnytte lokal energi som for eksempel overskuddsvarme som ellers ville gått tapt. Energieffektivisering kan i de fleste tilfeller gi en energibesparelse på 20–50 prosent og med dagens strømpriser kan investeringen være tilbakebetalt for kunden på noen få år.

Aeron bidrar til å redusere klimagassutslipp gjennom elektrifisering og energieffektivisering av marin sektor. Selskapet er en ledende markedsaktør på sitt felt og leverer flere ulike typer ventilasjons- og kjøleanlegg for energi-optimalisering av driften på både ferjer, cruiseskip og andre typer kommersielle fartøy. Leveransene går til verft over hele verden, og inkluderer fjernstyring av anleggene som medfører at de kan overvåkes og styres fra Norge. Selskapet jobber også på prosjekter knyttet til havvind.

Kanonaden i Sverige har over flere år bygget ut vindkraftverk i Sverige som bidrar til grønn energiforsyning. Kanonaden bygger tilfartsveier og strømmnett i tett samarbeid med turbin- og nettleverandør.

<sup>1)</sup> Somers, J., *Technologies to decarbonise the EU steel industry*, EUR 30982 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021  
<sup>2)</sup> Tallgrunnlag for beregninger av de tre siste sammenligningstallene er hentet fra *Framtiden i våre hendes hjemmeside*



## ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

FNs mål er å oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser innen 2030.

### Rensing og gjenbruk av materiale

AFs miljøparker Rimol, Jølsen og Nes renser masser for gjenbruk som ellers ville gått til deponi. I 2023 er 288 511 (315 269) tonn masse gjenvunnet. Gjenbruk av masser sparer CO<sub>2</sub>-utslipp sammenliknet med konvensjonell tilslagsproduksjon, i tillegg til ytterligere miljøbesparelser i form av mindre inngrep i naturen. Totalt har parkene en gjenvinningsgrad på rundt 80 prosent. Europakommisjonens mål er at nettopp 80 prosent av alle materialer skal gjenvinnes og forbli i kretsløpet innen 2030. AF ser kontinuerlig på muligheten til å etablere flere miljøparker.

Stålindustrien står for omtrent 7 prosent av verdens totale CO<sub>2</sub>-utslipp<sup>1</sup>. Gjenbruk av stål har 70 prosent mindre utslipp av CO<sub>2</sub> enn malmbasert produksjon, tilsvarende en reduksjon i utslippene på 1 kg CO<sub>2</sub> for hvert kilo stål som gjenvinnes. AF Miljøbase Vats er spesialbygd for håndtering av offshoreinstallasjoner og andre marine konstruksjoner. Her rives og kildesorteres skip og offshoreinstallasjoner for gjenvinning i regi av AF Offshore Decom, og denne havnen er godkjent etter ISPS-regelverket. I 2023 ble det revet og sortert 26 243 (36 911) tonn med stål ved AF Miljøbase Vats. I AF Decom ble det tilsvarende revet og sortert metall for gjenvinning på 11 200 (17 629) tonn.

CO<sub>2</sub>-besparelsene fra miljøparkene og fra AFs rivevirksomhet tilsvare<sup>2</sup>:

- 170 prosent av AF Gruppens klimautslipp for scope 1 og 2 (se side 13)
- 6,2 prosent av Oslo kommunes CO<sub>2</sub>-utslipp i 2022
- Ca. 25 160 personbiler i ett år
- 2 630 584 kg storfekjøtt
- Livssyklusutslippene til 717 432 smarttelefoner



## STOPPE KLIMAENDRINGENE

FNs mål er å styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer

### Opprydning og gjenoppbygging

Ekstremværet Hans rammet i 2023 store deler av Sør-Norge med ekstreme nedbørmengder. Omfattende skader oppsto, og det var flere tilfeller av jordskred, flom og oversvømmelser i den påfølgende tiden. Det er grunn til å tro at ekstremvær vil bli en enda mer aktuell utfordring i årene fremover. Dette innebærer også økt fokus på sikkerhet i utførelsen av våre prosjekter, og tydelige ansvarslinjer mellom involverte parter blir viktig. Flere av AFs prosjekter, eksempelvis innen fundamentering og rassikring, bidrar også til samfunnets klimatilpasning for å håndtere økende grad av ekstremvær. Regjeringen bevilget i 2023 1,7 milliarder kroner til kommunene som ble rammet av ekstremværet Hans for håndtering av den akutte krisesituasjonen, opprydding og reparasjon<sup>1</sup>. Ekstremvær som Hans og ødeleggelse av viktig infrastruktur innebærer også økt behov for AFs kompetanse og tjenester knyttet til opprydding og gjenoppbygging. Samtidig vil klimaendringene kreve mer robusthet i nybygg og endret vedlikehold av eksisterende bygg, enten hyppigere vedlikehold eller andre tiltak.

Klimaendringer og naturtap henger sammen, og AF ser stadig økende etterspørsel etter prosjekter knyttet til naturrestaurering. Naturrestaureringen av gruveområdene i Svea og Lunckefjellet på Svalbard som AF har vært involvert i trekkes frem i Naturrisikoutvalgets rapport som ble offentliggjort i februar 2024<sup>2</sup>. Her fikk AF oppdraget med å fjerne bygg og infrastruktur etter mer enn 100 års gruvehistorie, og dette er et eksempel på et prosjekt hvor AF bidrar til oppnåelse av mål i FNs Naturavtale (det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold).



## INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

FNs mål innebærer å bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon.

### Utvikling av innovative løsninger

En stor del av AFs arbeid innen klima og miljø handler om å opparbeide god klima- og miljøkompetanse. Dette er grunnleggende for å kunne levere anleggs-, bygg- og eiendomsprosjekter i henhold til kundens ønsker og behov. Ved å inneha høy kompetanse kan AF se muligheter og foreslå andre løsninger i prosjektet som kan gi besparelser. Eksempler på løsninger kan være å gjenbruke deler av en bygningskropp istedenfor å bygge helt nytt, det kan være innspill som reduserer mengden masser som må flyttes eller det kan være å bruke andre typer materialer. Gjennom snart 20 år har lavkarbonbetong vært brukt i flere av AFs prosjekter. Vår unike erfaring og kompetanse på betong muliggjør utvikling og leveranse av innovative klima- og miljøvennlige betongresepter og skreddersydde løsninger for våre kunder.

Elektriske anleggsmaskiner tas i bruk på stadig flere områder i vår virksomhet og her spiller AF Gruppens maskinavdeling en viktig rolle. Maskinavdelingen er i front når det gjelder å finne gode løsninger for el-maskiner slik at de er tilpasset behovet i våre prosjekter. Dette inkluderer tilpasning av maskiner utviklet for andre bruksområder og ombygging av fossile til elektriske maskiner.

Gjennom AFs egen innovasjons- og digitaliseringsavdeling utvikles det stadig flere teknologiske verktøy for å effektivisere klima- og miljøarbeid. I det AF-utviklede nettbaserte verktøyet for styring av HMS-risiko, Clara, er det utviklet en egen modul for miljø som bistår prosjektene med vurdering av miljørisiko i prosjekter. Via et enkelt brukergrensesnitt tilgjengeliggjøres erfaringer fra mange andre prosjekter.

<sup>1)</sup> Pressemelding Regjeringen

<sup>2)</sup> NOU 2024:2 I samspill med naturen

TONN CO <sub>2</sub> -BESPARELSER VED RIVING, SORTERING OG GJENVINNING	2023	2022
CO <sub>2</sub> -besparelser i AFs miljøparker sammenliknet med konvensjonell tilslagsproduksjon	22,343	24,249
CO <sub>2</sub> -besparelser i AF Decom og AF Offshore Decom sammenliknet med konvensjonell utvinning av metall	37,443	54,540
Besparelse utslipp tonn CO <sub>2</sub> per år sammenliknet med konvensjonell produksjon	59,786	78,789



### Fremtidens byggematerialer

AF Offshore Decom har i 2023 fått tildelt midler fra Forskningsrådet til et forsknings- og innovasjonsprosjekt på oppsirkulering av maritimt metall i et konsortium med flere andre aktører. Gjennom Forskningsrådets «Grønn plattform»-ordning er dette ett av ni store forsknings- og innovasjonsprosjekter som skal utvikle klima- og miljøvennlige løsninger i næringslivet. Under ledelse av AF Offshore Decom har prosjektet som ambisjon å oppsirkulere maritimt metall fra skip- og oljeplattformer til miljøvennlige byggematerialer uten klimagassfotavtrykk. AF Offshore Decom har planlagt at ca. 2 prosent av stålet fra Curlew skal gå til oppsirkuleringer, og det ble nylig signert en avtale med Nordic Circles om leveranse av et mindre parti med stålplater fra skrogseksjoner på skipet. Disse stålplatene skal blant annet benyttes til takkonstruksjonen til Løren Flerbrukshall i Oslo.

## RESSURSEFFEKTIVITET OG SIRKULARITET

Basert på tall fra avfallsregnskapet til SSB sto bygg- og anleggsvirksomhet i Norge for 26 prosent av alt avfall i 2022. Globalt og i resten av EU har også vår bransje et stort forbruk av materialer og avfall som ikke gjenbrukes eller gjenvinnes. I tillegg kommer avfall fra produksjon av byggevarer og annen aktivitet tidligere i verdikjeden. EUs målsetting er at minimum 70 prosent av ufarlig bygg- og anleggsavfall skal gjenbrukes, resirkuleres eller materialgjenvinnes på andre måter<sup>1</sup>. EU-kommisjonen har lansert en handlingsplan for sirkulær økonomi som baserer seg på gjenbruk og materialgjenvinning slik at færrest mulig ressurser går tapt. Sentralt i handlingsplanen er et rammedirektiv som rangerer tiltak for å minske avfallsmengder. Avfallshierarkiet illustrerer ønsket om å behandle avfall så nær toppen av hierarkiet som mulig, og unngå unødvendig deponering av avfall.

I AF planlegges prosjektene slik at minst mulig avfall skal oppstå, og at avfallet i størst mulig grad kan kildesorteres for gjenvinning. For å legge til rette for gjenvinning måles alle forretningsenheter på kildesorteringsgrad, det vil si hvor stor del av avfallet fra vår prosjektvirksomhet som sorteres. Målet i AF er å kildesortere 80 prosent, godt over gjeldende myndighetskrav for avfallssortering på 70 prosent<sup>2</sup>.

### Hvordan kan AF redusere mengden avfall som går til energigjenvinning og deponi?

I AFs strategi har vi besluttet å halvere mengden avfall som går til energiutnyttelse og deponi relativt til omsetning per tjenestetype. Hver forretningsenhet har utarbeidet konkrete handlingsplaner for å redusere ikke-gjenvinnbart avfall. Kildesortering i prosjektene har vi jobbet med og målt over flere år, nå legges listen enda høyere. For å nå

<sup>1</sup> Waste Framework Directive - European Commission (europa.eu)

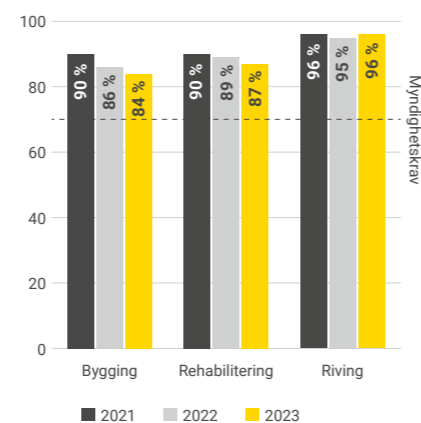
<sup>2</sup> Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggeteknisk forskrift)



## ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

FNs mål er å redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk.

### KILDESORTERINGSGRAD



målet, skal vi redusere mengden avfall som oppstår på byggeplassen (øverst i avfallshierarkiet), og prioritere arbeid med de fraksjonene som typisk blir sendt til forbrenning eller deponi. For disse avfallsfraksjonene er det også potensiale for økt materialgjenvinning. AF jobber med å kartlegge representative nøkkeltall for hvordan ulike avfallstyper behandles i Norge og Sverige, og eventuelt geografiske lokasjoner i hvert land.

I Norge i dag kildesorteres en svært stor andel av avfallet som oppstår på bygg- og anleggsprosjekter. Likevel utgjør de over 3 millionene tonn med



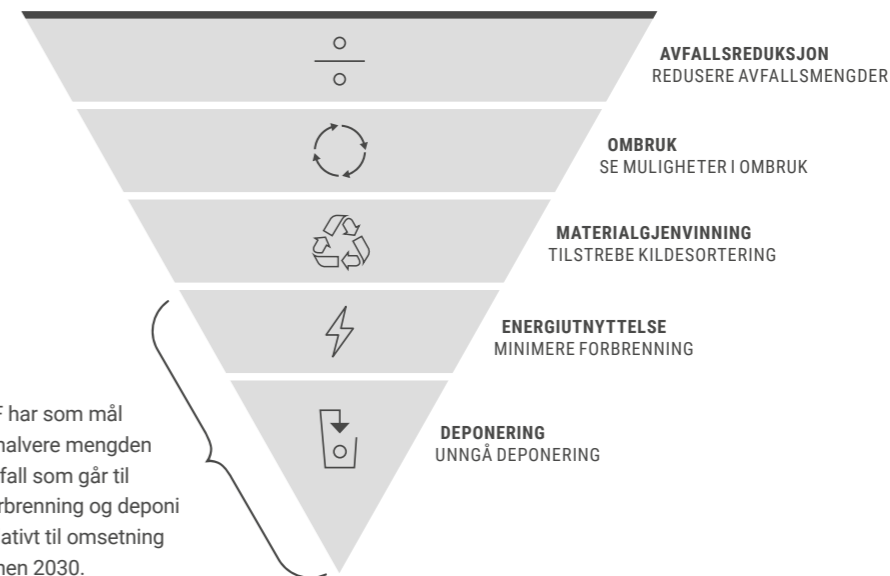
### Opprydding i forurenset sjøbunn

Prosjektet Hammerfest Ren Havn er et viktig miljø-, infrastruktur- og byutviklingsprosjekt. Hammerfest havn er et av de 17 prioriterte kyst- og fjordområdene i den nasjonale handlingsplanen for opprydding i forurenset sjøbunn. Her har Fundamentering bidratt til en sunnere og renere sjøbunn i havområdet, noe som på sikt vil bidra til at det blir tryggere å spise sjømat fra dette området. I tillegg skal tiltakene bidra vesentlig til at mål om god kjemisk og økologisk miljøtilstand i vannforekomsten nås innen 2027, jf. vannforskriften.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Hammerfest Ren Havn | Kystverket – tar ansvar for sjøveien

## AVFALLSHIERARKIET

Avfallshierarkiet illustrerer ønsket om å behandle avfall så nær toppen av hierarkiet som mulig, og unngå unødvendig deponering av avfall



50%

AF har som mål å halvere mengden avfall som går til forbrenning og deponi relativt til omsetning innen 2030.

avfall mange containere<sup>1</sup>. Det er tid-, kostnads- og kompetansekrevene å demontere og rive bygg på en måte som tilrettelegger for ombruk og materialgjenvinning. Dette er særlig knyttet til lavere kostnader forbundet med å velge primære materialer, dokumentasjonsbehovet ved ombruk, logistikk og regulatoriske barrierer som ikke gir tilstrekkelige insentiver for ombruk og gjenbruk<sup>2</sup>. Samarbeid langs hele verdikjeden er derfor viktig for å utnytte potensialet for mer sirkulære løsninger og for å imøtekomme de økonomiske utfordringene. Et eksempel på et slikt samarbeid er konsernavtalen AF Gruppen har inngått

med Ombygg som driver ombruksteltet på Økern i Oslo. Her kan entreprenører levere overskuddsmaterialer enten for videresalg eller til lagring til neste prosjekt, og det er allerede flere forretningsenheter i AF som har tatt i bruk denne løsningen. Andre eksempler er økt bruk av standardiserte produkter, forhåndskuttede materialer og prefabrikkerte elementer og mindre bruk av skreddersøm, eller avtaler om returordninger med leverandører.

<sup>1</sup> Avfallsregnskapet – SSB

<sup>2</sup> Kunnskapsgrunnlag for nasjonal strategi for sirkulær økonomi – Oppsummerende rapport



### Bedre avfallshåndtering på prosjekt

AF Gruppens datterselskap Mepex har utviklet et felles system for skilting av AF gruppens avfallscontainere. Dette skal gjøre avfallsstasjonene på prosjektene våre mer profesjonelle og gjøre det enklere å kildesortere korrekt. Gjennom prosjektbefaringer har Mepex kartlagt relevante avfallsfraksjoner, og kommet med forslag til utstyr og skilttyper som vil tilrettelegge for at avfall i størst mulig grad kan kildesorteres for gjenvinning.

## KLIMAGASSUTSLIPP OG ENERGIBRUK

AF har et mål om å halvere relative klimagassutslipp innen 2030 for scope 1 og 2-utslipp, sett opp mot basisåret 2020, og et mål om å være klimanøytrale innen 2050. Målet om halvering er kvantifisert per tjenestetype slik at vi gjennomfører faktiske endringer i driften og reelle miljøbesparelser, i stedet for å nå målet ved å endre tjenestemiksen fra for eksempel anlegg til bygg. Tjenestetypene vi måler på i denne sammenheng er anleggs-, bygg- og rivevirksomhet. Tjenester som ikke inkluderes i disse kategoriene er energieffektiviseringstjenester, miljøparker, eiendomsvirksomhet og fellestjenester. Både anleggs- og rivevirksomheten er avhengig av store anleggsmaskiner for å kunne håndtere store masser og konstruksjoner i prosjektene. I byggvirksomheten er bruk av større anleggsmaskiner begrenset til grunnarbeid og logistikk i prosjektene. For AF er det derfor viktig å analysere og redusere klimagassutslipp innenfor hver tjenestetype og ikke redusere aktiviteten i anlegg og riving i forhold til bygg. AFs målsettinger innen klima og miljø er ikke verifisert som vitenskapsbaserte.

### Beregningsmetoder og utslippskilder

AF rapporterer et klimaregnskap basert på GHG-protokollen (Greenhouse Gas Protocol) der egne direkte og indirekte utslipp (scope 1 og 2), i tillegg til utvalgte andre indirekte utslipp (scope 3), måles i tonn CO<sub>2</sub>-ekvivalenter. Rapportering for scope 1 og 2 bygger på vurdering av operasjonell kontroll, og er basert på innrapporterte data fra konsernets konsoliderte selskaper. AF benytter selskapet CEMAsys' database for utslippsfaktorer for beregning av vårt klimagassutslipp. Formålet er å få et representativt bilde av utslipp som følger av AFs virksomhet. Ved å måle og rapportere klimagassutslipp samt øke kunnskapen om hvordan



## STOPPE KLIMAENDRINGENE

FNs mål innebærer umiddelbar handling for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

utslipp oppstår får vi et godt grunnlag for å kutte i utslipp.

Vesentlige forutsetninger og beregningsmetode for scope 3 kategorier AF rapporterer på i 2023: Kategori 5 - Avfall blir som utgangspunkt beregnet basert på direkte datainnhenting fra våre avfallsleverandører. I tillegg gjennomføres det for enkelte prosjekter en manuell innrapportering basert på avfallsrapporter. Avfall fra vår rivevirksomhet er ikke inkludert i utslippstallene. Kategori 6 og 7 - Forretningsreiser og pendling beregnes med utgangspunkt i data som innhentes fra reisebyråer AF har konsernavtale med, i tillegg til vårt system for kjøregodtgjørelse. En mindre del av beregningsgrunnlaget utarbeides med grunnlag i estimater som baseres seg på brukerundersøkelser som sendes til de ansatte. I tillegg innhentes noe grunnlag fra manuell innrapportering fra enkelte prosjekter.

Scope 3 deles inn i 15 kategorier etter GHG-protokollen, og består av oppstrøms og nedstrøms utslipp i verdikjeden. Basert på informasjon fra PwCs klimaindeks for 2023 utgjør scope 3 over 97 prosent av totale utslipp for bygg, anlegg og eiendomsbransjen. AF har gjennomført en vurdering av hvilke kategorier innen scope 3 som er vesentlige for vårt klimaregnskap. Basert på foreløpig arbeid er de uthevede kategoriene under vurdert vesentlige. Vesentlighetsvurderingen for kategoriene leide lokaler og utstyr (kategori 8) og transport og distribusjon (kategori 9) er ikke ferdigstilt.

**Kategori 1: Innkjøpte varer og tjenester**

**Kategori 2: Kapitalvarer**

**Kategori 3: Produksjon av forbruk drivstoff og energi**

**Kategori 4: Transport og distribusjon (oppstrøms)**

**Kategori 5: Avfall**

**Kategori 6: Forretningsreiser**

**Kategori 7: Pendling**

Kategori 8: Leide lokaler og utstyr (oppstrøms)

Kategori 9: Transport og distribusjon (nedstrøms)

Kategori 10: Prosessering av solgte produkter

**Kategori 11: Bruk av solgte produkter**

**Kategori 12: Sluttbehandling av solgte produkter**

Kategori 13: Utleide lokaler og utstyr (nedstrøms)

Kategori 14: Franchises

Kategori 15: Investeringer

Byggevarer utgjør over 80 prosent av klimagassutslippene fra byggsektoren<sup>1</sup>, og den største kategorien for AF vil være Kategori 1: Innkjøpte varer og tjenester. Rapportering for scope 3 er under kontinuerlig utvikling og AF jobber med kvalitetssikring av valgt metode for beregning. AF vil presentere et fullstendig klimaregnskap med vesentlige kategorier innen scope 3 for regnskapsåret 2024.

### Status måloppnåelse

I 2023 hadde AF et klimaspor på 1,2 (1,1) for scope 1 og 2, tilsvarende et totalt utslipp på 35 166 (33 777) tonn CO<sub>2</sub>-ekvivalenter. Bruk av diesel i anleggsmaskiner er den største kilden til våre direkte utslipp. Aktiviteten med størst bruk av anleggsmaskiner er masseforflytning, og nedgang i AFs klimaspor fra basisåret 2020 skyldes i stor grad at mengden masseforflytning i veiprosjekter for anleggstjenester var høyere i 2020 enn i 2023. Mengden masseforflytning vil variere avhengig av hvilken type anleggsprosjekter AF har, samt hvor i gjennomføringsfasen prosjektene befinner seg. Fremtidige klimagassutslipp vil også avhenge av geografisk lokasjon som følge av varierende tilgang på fossilfrie anleggsmaskiner og/eller biodrivstoff. I tillegg vil kontraktsform, grad av involvering i prosjekteringsfasen, krav og forventninger fra byggherre påvirke klimagassutslipp i det enkelte prosjekt. Prosjektporteføljen innenfor tjenestetype anlegg er variert og inkluderer vei, bane, bru, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass. På tross av at AF jobber kontinuerlig med tiltakene som nevnt over vil vår varierte prosjektportefølje, gjennomføringsfase og det enkelte prosjekts særegenhet innebære naturlige variasjoner i vårt klimagassutslipp.

<sup>1</sup> Meld. St. 13 Klimaplan for 2021–2030



### Reduksjon av klimagassutslipp

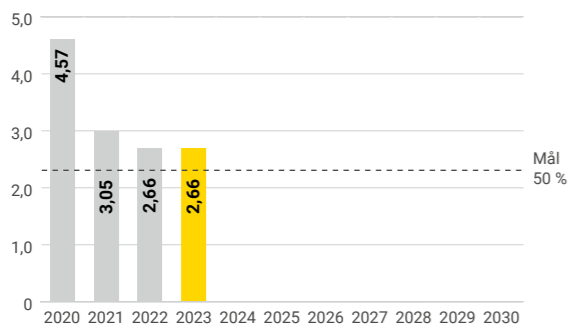
Strøm Gundersen har i forbindelse med rehabilitering av Kommunegården i Sandvika oppnådd svært gode resultater innen reduksjon av klimagassutslipp. Sandvika-prosjektet er Norges andre BREEAM Outstanding-bygg innen rehabilitering og hadde klimagassreduksjon på 59 prosent sammenlignet med et referansebygg. BREEAM-sertifiseringen innebærer svært strenge krav til blant annet energibruk, ventilasjon, vannforbruk, materialer og avfalls løsninger. Dette er spesielt utfordrende i et bygg som skal rehabiliteres fremfor et nybygg, og forutsetter en god plan helt fra starten av prosjektet.



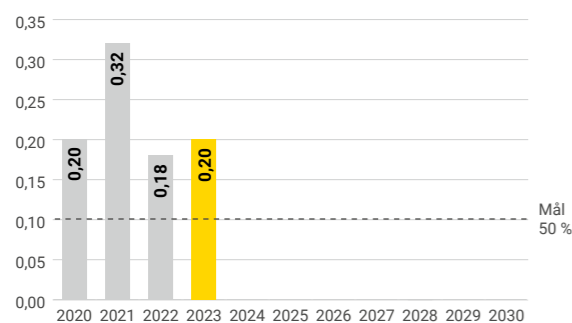
### Klimavennlig sprøytebetong i ny tunnel

På oppdrag fra Oslo kommune ved Vann- og avløpsetaten bygger arbeidsfelleskapet JV AF Ghella nytt tunnelsystem for distribusjon av drikkevann. For å minimere miljøbelastningen til prosjektet produseres det sprøytebetong av sand fra rensed gravemasse fra Nes Miljøpark, et annet selskap i AF Gruppen. Prosjektet er et av de første i Oslo-området hvor tilslag fra brukte gravemasser brukes til sprøytebetong. Sanden blandes sammen med sement, vann og tilsetningsstoffer av en elektrisk betongtrommel. Ølen Betong har etablert betongfabrikk på prosjektets riggplass som reduserer transportbehov, og i tillegg benyttes elektriske betongbiler til frakt av betongen.

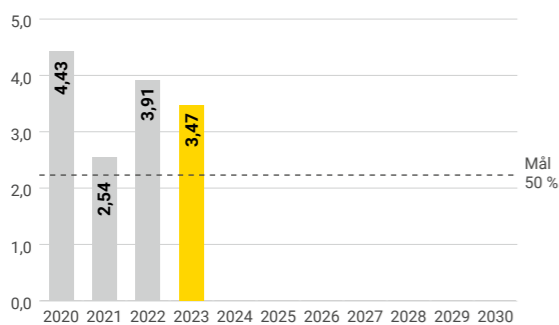
TJENESTETYPE ANLEGG – KLIMASPOR (SCOPE 1 OG 2)



TJENESTETYPE BYGG – KLIMASPOR (SCOPE 1 OG 2)



TJENESTETYPE RIVING – KLIMASPOR (SCOPE 1 OG 2)



### Hvordan kan AF redusere klimagassutslipp fra prosjektene?

For å oppnå våre målsettinger for reduksjon av klimagassutslipp i scope 1 og 2 er AFs entreprenørånd og våre ansattes kunnskap og kompetanse sentralt. I tillegg vil tett samarbeid med våre kunder og leverandører bli viktig for at AF skal nå våre klimarelaterte målsettinger.

Det er flere mulige tiltak som kan bidra til å redusere klimagassutslippene i AFs prosjekter. I store anleggsprosjekter kan en helhetlig planlegging av veitraseer for å redusere masseuttak og tilhørende forflytning medføre betydelige reduksjoner. Mye besparelse kan tilrettelegges for i prosjekteringsfasen, og utviklingen i markedet med flere samspillskontrakter der entreprenør kan bidra inn i prosjekteringen er positivt for muligheten til å redusere utslipp i produksjonsfasen. Bransjen kan bidra til lagring av karbon i byggematerialer, for eksempel ved bruk av mer tømmer, samt ved å gjenbruke en større del av eksisterende bygg for å unngå unødvendig nybygging. Innsatsfaktorer i våre prosjekter vil med andre ord kunne bidra i klimakampen.

Maskinene i AF Gruppen har i lengre tid blitt overvåket for å samle data om kjøremønster, og får nå i stadig større grad autostopp installert for å hindre tomgangskjøring. Bruk av elektriske maskiner og maskiner som bruker hydrogen, fornybar diesel og biodiesel vil redusere utslipp. Bruk av elektriske lastemaskiner, dumpere og hjullastere prøves nå ut i større grad på byggeplasser. Behovet for utslippsfrie anleggsmaskiner i områder med lite infrastruktur har gjort at AF selv har bygget mobile ladestasjoner for store anleggsmaskiner. Flere og flere byggeplasser drives som fossilfrie byggeplasser. I tillegg til at fossilfri anleggsdrift reduserer klimagassutslippene, vil en overgang til elektriske eller hydrogendrevne løsninger redusere lokale utslipp. Dette vil også føre til et bedre fysisk arbeidsmiljø på byggeplassen.

KLIMAREGNSKAP	Energiekv.(MWh) <sup>1)</sup>		Utslipp (tonn CO <sub>2</sub> e) <sup>2)</sup>		Basisår
	2023	2022	2023	2022	
<b>Kategori</b>					<b>2020</b>
Bensin	2 283	2 332	580	563	257
Diesel	127 519	132 011	32 325	31 301	42 065
Biodiesel	12 565	8 010	76	93	50
Propan	2 069	2 240	482	522	182
Øvrige	94	23	197	80	146
Scope 1: Direkte utslipp	144 530	144 615	33 660	32 559	42 699
Fjernvarme og -kjøling	5 672	3 904	238	121	140
Elektrisitet	53 224	47 609	1 268	1 096	2 180
Scope 2: Indirekte utslipp energiforbruk (lokasjonsbasert)	58 896	51 512	1 506	1 217	2 320
Scope 2: Indirekte utslipp energiforbruk (markedsbasert) <sup>3)</sup>			15 827	11 339	
Klimagassutslipp (tonn CO <sub>2</sub> e)			35 166	33 777	45 019
Klimaspor <sup>4)</sup> scope 1 og 2			1,2	1,1	1,6
Avfall			10 843	4 480	
Forretningsreiser			1 408	1 167	
Pendling			1 945	2 227	
Scope 3: Andre indirekte utslipp			14 196	7 874	
Klimagassutslipp (tonn CO <sub>2</sub> e)			49 362	41 651	
Klimaspor <sup>4)</sup> scope 1, 2 og 3			1,6	1,3	

UTSLIPP PER TJENESTETYPE <sup>5)</sup>	Anleggstjenester			Byggstjenester			Rivetjenester		
	2023	2022	Basisår 2020	2023	2022	Basisår 2020	2023	2022	Basisår 2020
Utslipp (tonn CO <sub>2</sub> e) <sup>2)</sup>									
Scope 1: Direkte utslipp	25 441	23 092	34 236	2 736	2 769	2 735	4 724	5 900	4 338
Scope 2: Indirekte utslipp energiforbruk	484	272	861	862	781	839	102	97	153
Klimagassutslipp (tonn CO <sub>2</sub> e)	25 925	23 364	35 097	3 598	3 550	3 575	4 826	5 998	4 491
Klimaspor (scope 1 og 2)	2,66	2,66	4,57	0,20	0,18	0,20	3,47	3,91	4,43
Endring fra basisår (2020)	-42 %	-42 %		0 %	-10 %		-22 %	-12 %	

<sup>1)</sup> Energiekvivalenter viser den årlige energiintensiteten til AF Gruppens aktiviteter innenfor scope 1 og 2

<sup>2)</sup> Klimagassutslipp med oppvarmingspotensial tilsvarende CO<sub>2</sub>

<sup>3)</sup> AF Gruppen bruker lokasjonsbasert metode for å beregne scope 2-utslipp, og opplyser her om markedsbaserte scope 2-utslipp til informasjon

<sup>4)</sup> Klimaspor beregnes som tonn CO<sub>2</sub>e per MNOK omsetning

<sup>5)</sup> Tjenestetypene er definert tilsvarende som i segmentnotene, se note 4 i konsernregnskapet

# KLIMARISIKOER OG -MULIGHETER

AF har tatt utgangspunkt i TCFD-rammeverket for rapportering av klimarisikoer og -muligheter.

Klimarisiko i denne sammenheng er hvordan klimaendringer påvirker AF finansielt, ikke hvordan AF påvirker klima. TCFD-rammeverket anbefaler rapportering innen fire hovedområder: selskapsstyring, strategi, risikostyring og mål og metoder. I 2023 har konsernledelsen, med forankring i styret, oppdatert vår klimarisikoanalyse for å identifisere de viktigste klimarisikoene som påvirker AF Gruppen. I det følgende presenteres vår klimarisikorapportering med utgangspunkt i TCFD-rammeverket.

Klima- og naturutfordringer henger tett sammen, og naturrisiko og klimarisiko må derfor ses i sammenheng. Klimarisiko er relatert til AFs robusthet overfor klimaendringer og strengere rammevilkår knyttet til overgangen til et lavutslippssamfunn. Naturrisiko er relatert til hvordan AF påvirker og er avhengig av natur, og hvorvidt tap av natur eller endringer i rammevilkår utgjør en risiko for AF. Det er den siste tiden utviklet rammeverk som kan benyttes til å rapportere på og håndtere naturrelatert risiko. Rammeverket Task Force on Nature Related Financial Disclosures (TNFD) er bygget opp på samme måte som TCFD, og ESRS henviser både til TNFD- og TCFD-rammeverket. AF har i 2024 startet arbeidet med å analysere, vurdere og håndtere naturrelatert risiko.

## Selskapsstyring

Styret har det øverste ansvaret for at klimarisikoer og -muligheter håndteres tilfredsstillende, mens det operative ansvaret ligger hos konsernledelsen.

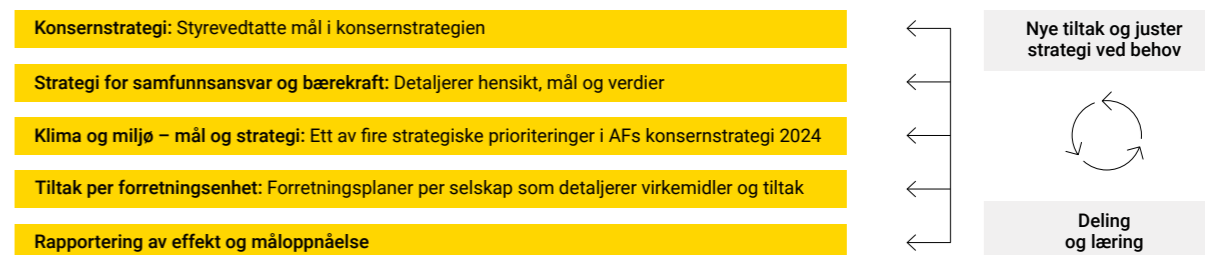
- Styrets oppsyn med klimarisikoer og -muligheter

Styret har samfunnsansvar høyt på agendaen og tar del i AF Gruppens evaluering og oppdatering av klimarisiko. Oppfølgingen av iverksatte betydelige tiltak rapporteres til styret etter behov. Styret vurderer klimarelaterte spørsmål ved gjennomgang av risikoområder og intern kontroll, samt ved godkjenning av strategi, kvartalsregnskap, årsregnskap og budsjett. Det gjøres også klimarelaterte vurderinger ved gjennomgang av verdigrunnlag, retningslinjer for etikk og samfunnsansvar, organisasjonsstruktur og prinsipper for eierstyring og selskapsledelse. I tillegg til de faste sakene vurderer også styret klimarelaterte forhold ved potensielle oppkjøp med selskapsverdi over MNOK 50, tomteinvesteringer der vår andel er over MNOK 100 og kontraktstilbud med en kontraktssum over MNOK 600. Konsernsjef Amund Tøftums rapportering til styret i AF inkluderer kvartalsvis rapportering av klimarelaterte forhold.

## RAMMEVERKET TASK FORCE ON CLIMATE RELATED FINANCIAL DISCLOSURES (TCFD)

SELSKAPSSTYRING	STRATEGI	RISIKOSTYRING	MÅL OG METODER
Beskriv virksomhetens styring av klimarelaterte risikoer og muligheter.	Beskriv aktuelle og potensielle konsekvenser av klimarelaterte risikoer og muligheter på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging.	Beskriv hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko.	Rapporter på metoder, mål og parametere («metrics and targets») som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte risikoer og muligheter.
Anbefalt rapportering	Anbefalt rapportering	Anbefalt rapportering	Anbefalt rapportering
► Beskriv styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter.	► Beskriv klimarelaterte risikoer og muligheter virksomheten har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt.	► Beskriv prosessene virksomheten benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko.	► Beskriv metodene virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte risikoer og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risiko-styring.
► Beskriv ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte risikoer og muligheter.	► Betydningen av klimarelaterte risikoer og muligheter for virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging.	► Beskriv virksomhetens prosesser for håndtering av klimarelatert risiko.	► Virksomheter bør rapportere på Scope 1, Scope 2, og hvis hensiktsmessig, Scope 3-klimagassutslipp, og de relaterte risikofaktorene.
	► Beskriv den potensielle betydningen av ulike scenarier, inkludert et 2 °C-scenarier, på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging.	► Beskriv hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens helhetlige risikostyring.	► Beskriv målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte risikoer og muligheter og resultater i forhold til målene.

## FRA KONSERNSTRATEGI TIL KONKRETE TILTAK I PROSJEKT



Revisjonsutvalget og styret behandler måltall og hendelser knyttet til klima og miljø hvert kvartal i forbindelse med kvartalsrapportering, og på årlig basis i årsrapporten. Revisjonsutvalget er et saksforberedende og rådgivende organ for styret når det gjelder lovfestet revisjon og finansiell rapportering og bærekraftsrapporteringen. Revisjonsutvalget forbereder også styrets årlige kvalitetssikring av bærekraftsrapportering i AF.

- Ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarisikoer og -muligheter

Konsernsjef Amund Tøftum har det operative hovedansvaret for klimarisikohåndtering i den daglige driften og i oppfølgingen av konsernets strategi. Hver konserndirektør har ansvar for sine respektive virksomhetsområder. Konserndirektør Eirik Wraal har en dedikert rolle innen oppfølging av samfunnsansvar i AF og Konserndirektør Finans Anny Øen har en dedikert rolle innen oppfølging av AF Gruppens eksterne bærekraftsrapportering. I forbindelse med oppfølgingen av operasjonaliseringen av AF Gruppens klima- og miljøstrategi er det opprettet en egen styringsgruppe ledet av representanter fra konsernledelsen, hvor HMS-avdelingen og avdeling for konsernfinans er representert. Sentrale forhold knyttet til bærekraftsrapportering løstes inn i styringsgruppa for diskusjon og tas videre til resten av konsernledelsen ved behov.

Konsernledelsen overvåker status på strategisk måloppnåelse gjennom klima- og miljøavdelingens kvartalsvise rapportering av sentrale nøkkelindikatorer. I forbindelse med risikogjennomgang av tilbud med kontraktssum over MNOK 100 skal prosjektets klima- og miljørisiko beskrives og mulige tiltak for å minimere klima- og miljørisiko gjennomgås. Dette gjelder også kontrakter med lavere kontraktssum dersom risikobildet eller andre forhold tilsier det. De enkelte forretningsenhetene i AF har ansvar for å følge opp klima- og miljørisiko som en del av

daglig drift, og bidra til måloppnåelse av konsernstrategien med relevante tiltak. Det er et krav at forretningsenheter og prosjekter organiseres med tilstrekkelig kompetanse innen klima og miljø. I alle AFs prosjekter skal det gjennomføres og dokumenteres en kartlegging og analyse av risiko knyttet til HMS, herunder klima og miljø, både ved oppstart og i gjennomføringen.

## Strategi

Det grønne skiftet utgjør både risikoer og muligheter for AF; gode miljøløsninger vil tiltrekke medarbeidere, investorer og nye oppdrag, mens manglende vilje eller evne til innovasjon og tilpasning vil forringe vår konkurransekraft. AF Gruppens strategi for klima og miljø har en grunnleggende forankring i vår visjon: vi skal rydde fra fortiden og bygge for fremtiden. Dette innebærer at vi skal fjerne, rense eller eliminere materialer, grunn og energiløsninger som er skadelige for miljøet, og at vi skal tilby tjenester som samfunnet trenger for å møte dagens og fremtidens energi- og miljøutfordringer.

- Klimarisikoer og -muligheter AF har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt

I tabellene på de neste sidene presenteres klimarisikoer og -muligheter AF har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt. En beskrivelse av de ulike tidshorisontene er gitt under. Disse tabellene viser vesentlige risikoer og muligheter AF har identifisert i denne prosessen, men gir ikke en fullstendig oversikt over risikoer og muligheter AF har vurdert. Et eksempel på dette er at AF har vurdert klimarisiko forbundet med finansiering og tilgang på kapital. AF har foreløpig ikke identifisert vesentlige finansielle effekter knyttet til dette, men dette vil kunne endre seg hvis investeringsbeslutninger eller allokering av kapital fremover blir påvirket i større grad enn våre foreløpige vurderinger tilsier. I forbindelse med konsernets finansielle periodeavslutninger vurderes

Tidshorisont	År	Beskrivelse
Kort	1–3 år	I tråd med gjennomsnittlig varighet for AFs prosjekter og klimatiltak eller -beslutninger som tas på kort sikt.
Mellomlang	3–10 år	Dekker tidshorisonten for AFs større prosjekter med lengre varighet og våre klima- og miljømålsettinger innen 2030.
Lang	> 10 år	Dekker perioden frem mot 2050 og vårt langsiktige mål om klimanøytralitet.



TYPE	BESKRIVELSE AV MULIGHETER	POTENSIELL FINANSIELL KONSEKVENS	FINANSIELL EFFEKT – LAVUTSLIPPSCENARIO			FINANSIELL EFFEKT – HØYUTSLIPPSCENARIO			AFs oppfølging av muligheter	
			Kort (1–3 år)	Mellomlang (3–10 år)	Lang (>10 år)	Kort (1–3 år)	Mellomlang (3–10 år)	Lang (>10 år)		
MULIGHETER	<b>Ressurseeffektivitet</b>	Sirkularitet i våre bygg- og anleggsprosjekter	Reduserte prosjektkostnader	Lav	Lav	Medium	Lav	Lav	Lav	► Se avsnitt ressurseeffektivitet og sirkularitet, s. 8–9
	<b>Produkter og tjenester</b>	Økt etterspørsel etter klima- og miljøvennlige tjenester og produkter: – Klima- og miljøklassifiserte bygg – Rehabilitering – Energieffektivisering – Utbygging av fornybar energi – Rensing og gjenbruk av materiale	Økt omsetning fra klima- og miljøvennlige produkter tjenester	Medium	Høy	Høy	Lav	Lav	Lav	► Se avsnitt klima- og miljøvennlige produkter og tjenester, s. 5–6
		Utvikling av innovative løsninger for å redusere klima- og miljøpåvirkning	Økt omsetning fra nye produkter og tjenester	Lav	Lav	Medium	Lav	Lav	Lav	► Se avsnitt utvikling av innovative løsninger, s. 7
		Økende etterspørsel etter våre produkter og tjenester som følge av: – Behov for produkter og tjenester som tåler ekstremværhendelser og varige klimaendringer – Opprydning og gjenoppbygning etter ekstremvær	Økt omsetning våre produkter og tjenester	Lav	Medium	Medium	Lav	Medium	Høy	► Se avsnitt opprydning og gjenoppbygning, s. 7
<b>Omdømme</b>	Arbeidsgiverattraktivitet knyttet til klimarelaterte forhold og AFs omstillingsevne	Økt omsetning som følge av økt konkurransekraft og reduserte prosjektkostnader	Lav	Medium	Høy	Lav	Lav	Lav	► Se avsnitt O4.2, s. 20	

identifiserte klimarisikoer også opp mot potensielle regnskapsmessige effekter. Det er ikke avdekket at klimarisiko har vesentlig effekt på konsernregnskapet for 2023. Se ytterligere informasjon i note 37.

► Betydningen av klimarisikoer- og muligheter på AFs forretningsmodell, strategi og finansielle planlegging

For å nå våre langsiktige klima- og miljøambisjoner blir det på kort og mellomlang sikt avgjørende å:

- Øke kunnskapen om våre klimagassutslipp og vår avfallsproduksjon
- Benytte og utvikle sirkulære produkter og andre etterspurte klima- og miljøtjenester som gir oss konkurransekraft
- Aktivt bidra til å oppfylle våre kunders og samarbeidspartneres klima- og miljømål ved å identifisere og tilby alternative løsninger
- Aktivt tilegne og tiltrekke oss relevant klima- og miljøkompetanse

Figuren på forrige side viser hvordan konsernstrategien operasjonaliseres til konkrete tiltak i hver enkelt forretningsenhet.

► Betydningen av ulike scenarier

TCFD-rammeverket anbefaler at risikoer og muligheter skal vurderes med bakgrunn i ulike scenarier. AF Gruppen har på et overordnet nivå tatt utgangspunkt i et lavutslippsscenario og et høyt utslippsscenario ved vår vurdering av klimarelaterte risikoer og muligheter. Dette er to scenarier som representerer ytterpunkter i fremtidig utvikling og de er valgt for å stressteste potensielle finansielle effekter ved overgangen til et lavutslippssamfunn versus et fremtidig høyutslippssamfunn.

Lavutslippsscenarioet beskriver en verden der globale CO<sub>2</sub>-utslipp kuttes til netto null rundt 2050. Ekstremvær er mer vanlig, men verden har unngått de verste konsekvensene av klimaendringer. Kjernen i dette scenariet er rask utrulling av rene energiteknologier og energieffektivitet. Dette scenariet er i samsvar med Parisavtalens mål om å holde den globale oppvarmingen til rundt 1,5 °C over førindustrielle temperaturer, og også i tråd med utslippsreduksjoner i FNs sjettede klimareport.

Høyutslippsscenarioet representerer et samfunn med høye klimagassutslipp og uten effektiv politikk for utslippsreduksjon. I dette scenariet varmes kloden opp over 4 °C, og alvorlighetsgraden og hyppigheten av ekstreme værhendelser vil øke.

I lavutslippsscenarioet vil overgangsrisikoene være høyere, mens fysiske risikoer i dette scenariet vil være lavere. I scenariet med høye utslipp og global oppvarming over 4 °C vil det være motsatt. Det er stor usikkerhet knyttet til hvordan klimarisikoer- og muligheter vil påvirke AF i tiden som kommer, og identifiserte risikoer og muligheter knyttet til valgte scenarier innebærer ikke nødvendigvis at dette blir en faktisk realitet. AF vil i tiden fremover jobbe videre med bruk av scenarier i klimarelatert risiko- og strategiarbeid og hvordan vår risikoevaluering kan endre seg i tiden fremover.

**Risikostyring**

Klimarisiko kan deles inn i fysisk risiko og overgangsrisiko. Fysisk risiko er risiko knyttet til klima- og værrelaterte hendelser som for eksempel hetebølge, tørke, flom og storm, og oppstår fordi det er usikkerhet knyttet til hva fremtidige klimaendringer innebærer. Ekstreme værhendelser kan potensielt føre til store finansielle tap og redusere verdien av eiendeler. Fysisk risiko kan deles inn i akutt og kronisk risiko. Akutt risiko er ekstremværhendelser som gir umiddelbare påvirkninger

og som kan gi forstyrrelser i forsyningskjeden. Kronisk risiko kan eksempelvis være permanente endringer som gir varige temperaturendringer eller havnivåstigning. Overgangsrisiko er risiko som følger av overgangen til et lavutslippssamfunn. Overgangsrisiko oppstår fordi det er knyttet usikkerhet til fremtidig samfunnsutvikling, herunder klimapolitikk og teknologiutvikling. I tillegg til ulike typer klimarisiko, er det mange muligheter forbundet med klimaendringer og klimapolitikk, eksempelvis ressurseeffektivisering og utvikling av klima- og miljøvennlige produkter og tjenester.

► AFs prosess for å identifisere og vurdere klimarisiko

I gjennomføringen av klimarisikoanalysen i AF har konsernledelsen, med forankring i styret, og med involvering av representanter fra forretningsenhetene i AF, vurdert fysisk risiko og overgangsrisiko. På tilsvarende måte har vi vurdert muligheter knyttet til ressurseeffektivitet, energikilder, produkter og tjenester, marked og robusthet. I prosessen med å identifisere vesentlige klimarisikoer og -muligheter er det gjennomført en vurdering av sannsynlighet for at risikoene og mulighetene inntreffer gitt to forskjellige ytterpunkt-scenarier, og hvilken finansiell konsekvens det vil medføre for AF. AF har tatt utgangspunkt i de samme terskelverdiene som benyttes for vurdering av finansiell vesentlighet i årsregnskapet når vi har vurdert klimarisikoer og -muligheter.

► AFs prosesser for å håndtere klimarisikoer og -muligheter

AFs systematiske tilnærming til risikostyring i prosjektene inkluderer også oppfølging av klimarelatert risiko. Identifiserte risikoer danner grunnlag for å implementere nødvendige risikoreduserende tiltak for konsernet

som helhet, og i det enkelte prosjekt etter behov. Å gripe muligheter som gir lønnsomhet er en del av vår kultur, og vi er avhengige av innovative løsninger for å adressere klimarisikoer og -muligheter. I de følgende avsnittene gir vi en nærmere beskrivelse av hvordan identifiserte vesentlige klimarisikoer håndteres i AF. Se referanser i tabell over for ytterligere informasjon om hvordan AF følger opp identifiserte klimamuligheter.

F1.1 Akutt risiko

Hyppigere og kraftigere ekstremvær, som nedbør og flom, kan medføre større uforutsigbarhet og økt ulykkesrisiko, spesielt innenfor anleggsvirksomheten. Slike ekstremværhendelser kan også gi driftsutfordringer og forstyrrelser i vår forsyningskjede. Dette øker derfor risikoen for uforutsette kostnader ved gjennomføring av våre prosjekter, eksempelvis forbundet med økte priser, logistikktutfordringer eller skade på eget kontraktarbeid eller materialer. I AF gjennomføres og dokumenteres det en kartlegging og analyse av risiko knyttet til HMS i alle prosjekter, og dette inkluderer også akutt klimarisiko.

F2.1 Kronisk risiko

Varige temperaturendringer, havnivåstigning og endret nedbørmønster kan på lang sikt endre AFs produksjonskapasitet som følge av potensielt forlenget byggetid og redusert fremdrift i våre prosjekter. AF vil i de kommende årene jobbe med å utvide vår forståelse og påvirkning på vår forretningsmodell, herunder også videreutvikle våre scenarioanalyser for å imøtekomme potensielt endrede krav og behov for nødvendige tiltak.

O1.1 Uforutsigbare ramme- og kontraktsbetingelser

Myndighetene i Norge har uttalt ambisiøse mål som treffer vår bransje, men det er foreløpig stor usikkerhet og geografiske variasjoner når det gjelder faktiske endringer

TYPE	BESKRIVELSE AV RISIKOER	POTENSIELL FINANSIELL KONSEKVENS	FINANSIELL EFFEKT – LAVUTSLIPPSCENARIO			FINANSIELL EFFEKT – HØYUTSLIPPSCENARIO			AFs oppfølging av risiko	
			Kort (1–3 år)	Mellomlang (3–10 år)	Lang (>10 år)	Kort (1–3 år)	Mellomlang (3–10 år)	Lang (>10 år)		
FYSISK RISIKO	<b>Akutt</b>	Hyppigere og kraftigere ekstremvær kan gi: – Forstyrrelser i forsyningskjeder – Driftsutfordringer – Økt ulykkesrisiko	Økte prosjektkostnader og lavere omsetning knyttet til lavere produktivitet	Lav	Lav	Medium	Lav	Lav	Høy	► Se avsnitt F1.1
	<b>Kronisk</b>	Varige temperaturendringer, havnivåstigning og endret nedbørsmønster kan endre AFs produksjonskapasitet	Lavere omsetning som følge av lavere produktivitet og redusert fremdrift i våre prosjekter	Lav	Lav	Lav	Lav	Lav	Medium	► Se avsnitt F2.1
OVERGANGSRISIKO	<b>Politisk og regulatorisk/juridisk</b>	Uforutsigbare ramme- og kontraktsbetingelser	Økte uforutsette prosjektkostnader	Lav	Lav	Medium	AF har foreløpig ikke identifisert vesentlige finansielle overgangsrisker knyttet til et høyutslippsscenario			► Se avsnitt O1.1
		Økt pris forbundet med CO <sub>2</sub> -utslipp	Økte prosjektkostnader	Lav	Medium	Høy				► Se avsnitt O1.2
		Risiko for tvister og søksmål knyttet til uprøvde løsninger og byggemetoder, eller manglende oppfyllelse av klima- og miljøkrav på våre prosjekter	Økte prosjektkostnader	Medium	Medium	Medium				► Se avsnitt O1.3
		Utvidelse i rapporteringsomfang på konsern- og prosjektnivå	Økte administrasjonskostnader knyttet til intern og ekstern rapportering	Medium	Lav	Lav				► Se avsnitt O1.4
	<b>Marked</b>	Endret etterspørsel etter klima- og miljøvennlige produkter og tjenester i vår bransje	Lavere omsetning fra produkter og tjenester hvis vi ikke klarer å møte fremtidens klima- og miljøkrav	Lav	Medium	Høy				► Se avsnitt O2.1
		Økt pris på AFs innsatsfaktorer når våre leverandører møter stadig økende kostnader knyttet til energiforbruk og klima- og miljøkrav	Økte prosjektkostnader og lavere omsetning på grunn av redusert etterspørsel etter dyrere produkter og tjenester	Lav	Medium	Høy				► Se avsnitt O2.2
	<b>Teknologi</b>	Begrenset tilgang på nødvendig teknologi, materialer og maskiner for å imøtekomme klima- og miljøkrav fra kunde	Økte prosjektkostnader	Lav	Medium	Høy				► Se avsnitt O3.1
		Innføring og utvikling av ny teknologi	Økte prosjektkostnader og kostnader knyttet til forskning og utvikling	Medium	Medium	Lav				► Se avsnitt O3.2
	<b>Omdømme</b>	Endret kundeatferd og redusert etterspørsel etter produkter og tjenester grunnet dårlig omdømme hvis vi ikke klarer å omstille oss	Redusert omsetning	Lav	Medium	Høy				► Se avsnitt O4.1
		Arbeidsgiverattraktivitet knyttet til klimarelaterte forhold og AFs omstillingsevne	Redusert omsetning som følge av svekket konkurransekraft og økte prosjektkostnader	Lav	Medium	Høy				► Se avsnitt O4.2

i krav som vår prosjektvirksomhet vil møte. Bransjen er derfor preget av usikkerhet og risiko knyttet til fremtidige rammebetingelser. AF besitter svært høy kompetanse og erfaring når det gjelder krevende rammebetingelser og utforming av kontraktsgrunnlag som gjør at AF er godt rustet til å svare på fremtidig utvikling i rammebetingelser.

#### O1.2 Økt pris forbundet med CO<sub>2</sub>-utslipp

Regjeringen foreslår å øke avgiften på klimagassutslipp ved en jevn opptrapping mot 2030. Bygg- og anleggsbransjen står for en betydelig andel av Norges totale klimagassutslipp og økte CO<sub>2</sub>-avgifter er derfor identifisert som en finansiell klimarisiko for AF. I tillegg til økende CO<sub>2</sub>-avgifter foreslås det også andre prismekanismer for å øke kostnadene forbundet med klimagassutslipp. AF har et mål om å halvere relative klimagassutslipp innen 2030 og jobber med mange tiltak for å nå disse målene. Se avsnittet «Klimagassutslipp og energiforbruk» på side 10–13 for mer informasjon om hvordan AF jobber for å redusere klimagassutslipp.

#### O1.3 Tvister og søksmål

Økte krav, uprøvde løsninger og nye kontraktsformer knyttet til klimarelaterte forhold kan resultere i nye, uklare eller komplekse ansvarsforhold knyttet til selskapets aktiviteter og tjenester. Komplekse eller uprøvde innovative løsninger og byggemetoder har potensiale for å medføre uforutsette kostnader som følge av at de ikke møter krav fra kunde. I tillegg vil manglende oppfyllelse av klima- og miljøkrav på våre prosjekter kunne medføre bøter fra våre kunder hvis de ikke oppnås. Betydelige klima- og miljøkrav følges opp som en del av den løpende prosjektoppfølgningen og AF Gruppens metodikk for risikostyring.

#### O1.4 Utvidelse i rapporteringsomfang

Det regulatoriske bildet innen bærekraftsrapportering er i stor endring og EUs bærekraftsdirektiv innebærer en likestilling av finansiell rapportering og bærekraftsrapportering. Dette medfører økt behov for bruk av tid og ressurser på konsernnivå og utvidelse i rapporteringsomfang for våre prosjekter. I tillegg ser vi også økt tidsbruk knyttet til dokumentasjons- og

rapporteringsøvelser for det enkelte prosjekt knyttet til krav fra våre kunder og oppfyllelse av ulike klima- og miljøsertifiseringer. AF jobber med utvikling av innovative løsninger for å sikre rapportering av bærekraftsdata på en effektiv og verdiskapende måte. I tillegg har AF de siste årene brukt mye tid på intern kompetanseheving og å tiltrekke oss relevant kompetanse i rekrutteringsprosesser.

#### O2.1 Fremtidens klima- og miljøkrav

De regulatoriske kravene for å kunne klassifisere noe som klima- og miljøvennlige produkter og tjenester er stadig økende. Det er risiko for redusert omsetning hvis AF ikke klarer å omstille seg til å oppfylle fremtidige klima- og miljøkrav. AF har lang erfaring med prosjekter hvor det stilles omfattende miljøkrav, og har god kunnskap om hvordan prosess, materialvalg og driftsløsninger påvirker klima og miljø. I tillegg har AF god kompetanse på klima- og miljørelatert sertifiseringskompetanse, som sertifiseringsverktøyene BREEAM og Miljøbyggnad. I 2023 ble det gjennomført et pilotprosjekt i regi av Nye Veier, AF Gruppen og Norconsult som viser hvordan

norsk veibygging må imøtekomme strenge kriterier for å oppfylle screeningkriterier etter EUs taksonomi. Dette er et eksempel på et prosjekt som gir AF nyttig kunnskap om hvordan vi kan imøtekomme stadig strengere klima- og miljøkrav. AFs sammensatte kompetanse gjør det mulig for oss å påta oss de mest krevende oppdragene og vår omstillingsevne og gjennomføringskraft setter oss i en god posisjon for å møte fremtidens krav og forventninger.

#### O2.2 Økt pris på AFs innsatsfaktorer

På samme måte som AF opplever også våre leverandører og underentreprenører økte kostnader knyttet til energiforbruk og klimagassutslipp. Dette vil kunne bidra til økt pris på innsatsfaktorer i AFs prosjekter. I AF jobber vi tett med byggherrer, leverandører og underentreprenører for å velge gode løsninger for våre prosjekter. Vi skal dele av vår kunnskap når det gjelder oppfyllelse av klima- og miljøkrav, samtidig som vi skal veilede våre kunder og leverandører i å velge alternativer som også er lønnsomme fra et kostnadsperspektiv og praktisk gjennomførbare.

## EUs TAKSONOMI

### 03.1 Tilgang på innsatsfaktorer

Omstillingen til et lavutslippssamfunn er avhengig av at man har tilgang på de riktige innsatsfaktorene. Fossilfri anleggsdrift reduserer klimagassutslipp, samtidig krever det også tilgang på de riktige maskinene. Økende etterspørsel etter elektriske anleggsmaskiner, klima- og miljøvennlige materialer og andre innsatsfaktorer øker derfor risikoen knyttet til tilgang på slikt utstyr. Det er i tillegg også betydelige geografiske variasjoner, både når det gjelder ladefasiliteter og tilgang på materialer, utstyr og maskiner med lav klima- og miljøpåvirkning. Det gode samarbeidet AF har med byggherrer, leverandører og underentreprenører vil derfor være svært viktig for AF i det grønne skiftet.

### 03.2 Ny teknologi

Innføring og utvikling av ny teknologi kan bidra til å løse flere klima- og miljørelaterte problemstillinger og vil spille en viktig rolle i omstillingen til et lavutslippssamfunn. Samtidig vil innføring av ny teknologi kunne innebære økte oppstartskostnader og uventede kostnader knyttet til uprøvd teknologi. AF vil være en pådriver for innovative løsninger i tiden fremover, med et sterkt fokus på kostnytte vurderinger for å sikre at ny teknologi innføres på riktig tidspunkt og i de riktige prosjektene.

### 04.1 Endret kundeatferd

Det stilles stadig høyere krav til bærekraftige produkter og tjenester. Bygg-, anlegg-, og eiendomssektoren har samlet sett en betydelig påvirkning på klima og miljø. De stadige økende krav og forventninger fra våre interessenter vil kunne påvirke etterspørselen dersom AF ikke klarer å omstille seg. Det er derfor risiko for redusert etterspørsel knyttet til vår prosjektvirksomhet hvis AF ikke møter fremtidens klima- og miljøkrav. AFs klima- og miljøkompetanse gjør at vi kan se muligheter og også foreslå andre løsninger i prosjektet som kan gi besparelser. Sammen med god dialog med våre kunder vil dette redusere risikoen for redusert etterspørsel. Tidlig involvering av entreprenør, og tett samhandling både i forkant og underveis i utbyggingene, gir størst potensiale for miljøvennlige bygg- og anleggsprosjekter.

### 04.2 Arbeidsgiverattraktivitet

AFs konkurransekraft ligger i medarbeiderne og det er kamp om de beste folkene i markedene vi opererer i. Dersom AF ikke bidrar til det grønne skiftet, eller hvis vi ikke i tilstrekkelig grad klarer å kommunisere vårt bidrag til viktige interessenter, kan dette føre til redusert omdømme og arbeidsgiverattraktivitet. Arbeidsgiverattraktivitet er av AF identifisert både som en klimarisiko og -mulighet. Samtidig som vår bransje har betydelig klima- og miljøpåvirkning er det også store muligheter for å være med på å påvirke bransjen i riktig retning og mot det grønne skiftet. AF ønsker å bli utfordret av nysgjerrige studenter og nye og eksisterende arbeidstakere som skal være med på å forme bransjen i

fremtiden, samtidig som vi skal rekruttere, utvikle og beholde de rette folkene med den riktige kompetansen. Vi skal være Nordens mest nysgjerrige entreprenør og utfordre det bestående. Et kontinuerlig fokus for AF er operasjonalisering av vår strategi innen klima og miljø. Samtidig er det viktig for AF å jobbe aktivt med å utvikle vår bærekraftsrapportering for å sikre transparent og hensiktsmessig kommunikasjon rundt AFs klimarelaterte arbeid og gode eksempler på hvordan den enkelte arbeidstaker kan være med å bidra. På den måten skal vi sikre at arbeidsgiverattraktivitet blir vår største mulighet.

► Integrasjon av AFs prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarisiko i AFs helhetlige risikostyring

Risikovurderingen som allerede er etablert på tvers av konsernet benyttes på samme måte for å identifisere og vurdere klimarisiko. Se utfyllende informasjon om risikostyring i AF på side 18–19 i AF Gruppens årsrapport 2023.

### Mål og metoder

► Metodene AF bruker for å vurdere klimarisikoer og -muligheter knyttet til oppfølging av strategi og risikostyringsprosesser

Se informasjon som svarer ut etterspurt informasjon fra TCFD tilknyttet metode i avsnittet om «Klimagassutslipp og energibruk» på side 10–13 og «Ressurseffektivitet og sirkularitet» på side 8–9.

► AFs klimaregnskap og utslippskategorier vi rapporterer på (scope 1, 2 og 3)

AFs klimaregnskap og rapportering på scope 1, scope 2, og vesentlige scope 3-kategorier, og relaterte risikofaktorer. AF rapporterer et klimaregnskap basert på GHG-protokollen. Se avsnitt «Klimagassutslipp og energibruk» på side 10–13.

► AFs målsettinger for å håndtere klimarisikoer og -muligheter og vår måloppnåelse

AF har et mål om å halvere relative klimagassutslipp innen 2030 for scope 1 og 2-utslipp, sett opp mot basisåret 2020. I tillegg har vi satt oss mål knyttet til ressurseffektivitet og sirkularitet. For å nå våre langsiktige klima- og miljøambisjoner har vi tre prioriterte fokusområder innen klima og miljø:

- Klima- og miljøvennlige produkter og tjenester
- Klimagassutslipp og energibruk
- Ressurseffektivitet og sirkularitet.

Se ytterligere informasjon om våre mål og måloppnåelse i avsnittet «Klimagassutslipp og energibruk» på side 10–13 og «Ressurseffektivitet og sirkularitet» på side 8–9.

► EUs taksonomi er en del av «EUs grønne giv», en vekststrategi for å gjøre Europa til den første klimanøytrale regionen i verden innen 2050.

Taksonomien er et klassifiseringssystem som definerer hva en bærekraftig aktivitet er. Formålet er å øke investeringer i bærekraftige løsninger og håndtere finansiell risiko som skyldes klimaendringene. Taksonomien skal også hindre grønnvasking ved å ha et felles system for hva som kan kalles bærekraftig. Lov om bærekraftig finans som gjennomfører EUs taksonomiforordning ((EU) 2020/852) i norsk rett trådte i kraft 1. januar 2023.

I EUs taksonomi for bærekraftige aktiviteter er en aktivitet taksonomikvalifisert («taxonomy eligible») hvis den er inkludert i listen over aktiviteter som EU har definert som potensielt bærekraftige. De sektorene som er prioritert i taksonomien så langt er sektorer og aktiviteter der EU har vurdert at det er et stort potensial for å bidra til å redusere utslipp og negativ påvirkning på miljø. Blant disse sektorene er anlegg, bygg og eiendom.

En aktivitet er taksonomitilpasset («taxonomy aligned») hvis den gir et vesentlig bidrag til minst ett av EUs seks definerte klima- og miljømål, ikke medfører vesentlig skade på de øvrige klima- og miljømålene, samt at virksomheten oppfyller minstekrav for sosiale og styringsmessige forhold.

For regnskapsåret 2023 rapporterer AF Gruppen for første gang på taksonomitilpassede aktiviteter i tillegg til taksonomikvalifiserte aktiviteter. Sistnevnte er rapportert

### EUS KLIMA- OG MILJØMÅL

1. Begrensning av klimaendringer
2. Klimatilpasninger
3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser
4. Omstilling til sirkulærøkonomi
5. Forebygging og bekjempelse av forurensning
6. Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer

tidligere på frivillig basis. AF har over 80 prosent av driftsinntektene dekket av EUs taksonomi fordelt på godt over 20 aktiviteter. I overkant av 10 prosent av driftsinntektene er vurdert å være taksonomitilpasset. Av det som er vurdert som taksonomitilpasset er dette knyttet til klimamål 1 Begrense klimaendringer, klimamål 4 Sirkulær økonomi og klimamål 5 Forurensning. Taksonomitilpassede prosjekter knytter seg til riving, energibesparende prosjekter, enkelte boligprosjekter og noen store anleggsprosjekter.

### VURDERING AV PROSJEKTER ETTER EUS TAKSONOMI



	Andel driftsinntekter / Totale driftsinntekter		Andel driftskostnader / Totale driftskostnader		Andel kapitalutgifter / Totale kapitalutgifter	
	Taksonomilpasset per klimamål	Taksonomikvalifisert per klimamål	Taksonomilpasset per klimamål	Taksonomikvalifisert per klimamål	Taksonomilpasset per klimamål	Taksonomikvalifisert per klimamål
Begrense klimaendringer (CCM)	9,3 %	66,7 %	16,1 %	58,4 %	33,9 %	42,6 %
Klimatilpasninger (CCA)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	58,4 %	0,0 %	42,6 %
Vann- og marine ressurser (WTR)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Sirkulær økonomi (CE)	3,8 %	64,9 %	5,5 %	56,9 %	4,7 %	29,0 %
Forurensning (PPC)	0,4 %	0,0 %	0,3 %	0,0 %	0,5 %	0,0 %
Økosystemer (BIO)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

### RAPPORTERINGSPRINSIPPER, FORUTSETNINGER OG VURDERINGER

Rapportering av EUs taksonomi følger konsernets struktur for finansiell rapportering. Vurderinger foretas av prosjektorganisasjonene som kjenner prosjektene best, med kvalitetssikring på konsernnivå for å sikre konsistens. Alle prosjekter er vurdert individuelt for å identifisere taksonomikvalifiserte og -tilpassede aktiviteter, med noen få unntak der det er foretatt en porteføljevurdering av sammenlignbare prosjekter.

Det er fortsatt uklareheter i taksonomiregelverket og formuleringer som krever tolkning og bruk av skjønn. Det er derfor risiko for at AF har forstått formuleringer og krav i taksonomien ulikt fra andre aktører. Der AF mener at formuleringer eller kriterier kan forstås på flere måter har vi etter beste skjønn lagt til grunn veiledninger som foreligger, samt rimelighetsvurdert med bakgrunn i formålet med EUs taksonomi. Oppdateringer i regelverket fra EU eller relevant veiledning fra norske myndigheter kan medføre endringer i AFs rapportering i senere år, både knyttet til taksonomikvalifikasjon og -tilpasning.

### KPIer

AF rapporterer på KPIene driftsinntekter, driftskostnader (OpEx) og kapitalutgifter (CapEx). Formålet med KPIene driftskostnader og kapitalutgifter er å fange opp investeringer som bidrar til bærekraftig aktivitet og omstilling i en bedrift. På side 26–31. presenteres KPIene i henhold til malene gitt i Annex II i Disclosures Delegated Act. Da dette er første år AF rapporterer på taksonomilpasning, presenteres ikke sammenligningstall i tabellen. Siden AF ikke utfører aktiviteter knyttet til naturgass og atomenergi (aktiviteter 4.26-4.31), bruker vi ikke de dedikerte malene som er introdusert knyttet til disse aktivitetene.

Driftsinntekter i taksonomien tilsvarer driftsinntekter etter IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunder. Se note 2 Vesentlige regnskapsprinsipper, note 4 Segmentinformasjon og note 6 Driftsinntekter og andre inntekter i konsernregnskapet for ytterligere informasjon om driftsinntekter.

Driftskostnader etter EUs taksonomi er ikke knyttet til en IFRS-definisjon på samme måte som driftsinntekter, men begrenser seg til kostnader knyttet til vedlikehold og reparasjon av eiendom, anlegg og utstyr som er essensielt for å gjennomføre taksonomikvalifiserte aktiviteter. For AF Gruppen er dette kostnader knyttet til kortsiktige leasingavtaler som ikke er aktivert i balansen og kostnader knyttet til reparasjon, vedlikehold og renhold av balanseførte anleggsmidler.

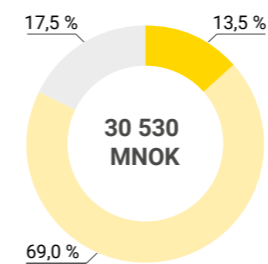
Kapitalutgifter i AF Gruppen inkluderer investeringer i egne og leide bygninger, produksjonsanlegg, maskiner og driftsløsøre etter IAS 16 Eiendom, Anlegg og Utstyr og IFRS 16 Leieavtaler, samt immaterielle eiendeler etter IAS 38. Eventuelle tilganger fra virksomhetssammenslutninger i disse kategoriene er også inkludert. Goodwill er ikke inkludert da det ikke er definert som immateriell eiendel i henhold til IAS 38.

Maskiner i AF Gruppen kan brukes i flere forskjellige prosjekter i sin levetid. Det er derfor utfordrende å foreta en nøyaktig henføring av kapitalutgifter og driftskostnader som knytter seg til disse maskinene til aktiviteter. Det er derfor foretatt en fordeling av kapitalutgifter og driftskostnader knyttet til maskinparken basert på en fordelingsnøkkel beregnet på fordelte driftsinntekter. Fordelingsnøkkelen er beregnet per selskap eller per underkonsern, avhengig av hva som er hensiktsmessig.

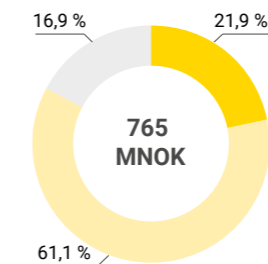
### Vurdering av taksonomikvalifikasjon

Klassifisering av AFs prosjekter er gjennomført ved å se på definisjonen av taksonomiens forskjellige aktiviteter, med støtte i tilhørende NACE-koder som veiledning. Prosjektene er ikke disaggregert ved plassering i aktiviteter der dette kan falle inn under to aktiviteter. For eksempel hvis et prosjekt er en kombinasjon av rehabilitering og nybygg, er det gjort en vurdering av hvilken aktivitet prosjektet i størst grad bidrar til og hele prosjektet er da klassifisert som denne aktiviteten. Av vesentlige tolkninger og forutsetninger AF har tatt knyttet til vurdering av taksonomikvalifiserte aktiviteter kan følgende nevnes:

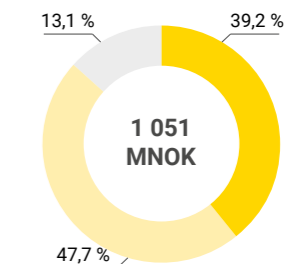
### Driftsinntekter



### Driftskostnader



### Kapitalutgifter



■ Taksonomilpasset ■ Taksonomikvalifisert, ikke taksonomilpasset ■ Ikke dekket av taksonomien

### CCM 7.1/CE 7.1 Oppføring av nybygg

Alle prosjekter som bidrar til et nybygg, fra grunntrepreneur til totalentrepreneur, er inkludert i aktiviteten med mindre de passer inn i en mindre og mer spesifikk aktivitet. Det vil si at selv om AF kun har en underentreprise på et nybygg så er prosjektet vurdert å være «oppføring av nybygg».

### CCM 7.2/CE7.2 Rehabilitering av bygg

I beskrivelsen av denne aktiviteten savner AF et tydelig skille mellom rehabilitering og vedlikehold. AF har derfor gjort en skjønnsmessig vurdering i prosjektene knyttet til hva som er rehabilitering og hva som er vedlikehold. AF Gruppen inkluderer ikke prosjekter som vurderes å være vedlikehold i denne aktiviteten.

### CCM 6.15/CCA 6.15 Infrastruktur som muliggjør

(lavkarbon)transport på vei og offentlig transport  
Vår tolkning er at CCM 6.15 kun gjelder veibygging som er dedikert til lavkarbontransport. Veiutbygging i AF er derfor ikke inkludert i denne aktiviteten da veiene vi bygger, med noen unntak, ikke er dedikert til kun lavkarbontransport. For CCA 6.15, veiutbygging som ikke nødvendigvis er dedikert til lavkarbontransport, er det ikke inkludert driftsinntekt som taksonomikvalifisert da dette ikke er definert som en muliggjørende aktivitet i taksonomien. Aktiviteter som ikke er definert som muliggjørende («enabling») kan ikke få driftsinntekt medregnet.

Som følge av disse fortolkningene har AF i underkant av 20 prosent av våre driftsinntekter som ikke er vurdert som taksonomikvalifiserte i 2023. Hovedsakelig er dette driftsinntekter knyttet til vei-prosjekter, samt vedlikehold- og serviceavtaler og andre mindre vedlikehold-prosjekter som vi ikke har klassifisert som rehabilitering av bygg. Av taksonomikvalifiserte aktiviteter utgjør prosjekter klassifisert som oppføring av nybygg den største andelen.

At en aktivitet ikke er taksonomikvalifisert per nå betyr ikke nødvendigvis at den er miljøskadelig eller

ikke bærekraftig. Taksonomien vil utvikles i årene som kommer, og det er forventet at det vil komme flere nye aktiviteter og strengere krav i eksisterende aktiviteter. Et eksempel på prosjekter i AF som bidrar til det grønne skiftet, men likevel ikke er dekket av taksonomien, er katodisk beskyttelse av bygninger og andre strukturer som medfører lengre levetid på eksisterende infrastruktur og bygninger. Prosjektene bidrar til å unngå nybygg med tilhørende høye klimagassutslipp.

### Vurdering av taksonomilpasning

AF har svært mange prosjekter som er taksonomikvalifisert. Det er i mange tilfeller tidkrevende arbeid å vurdere oppfyllelse av taksonomiens kriterier for et enkelt prosjekt. De største prosjektene og prosjekter med høyest sannsynlighet for å være taksonomilpasset har i 2023 derfor vært prioritert når det gjelder vurderinger opp mot taksonomikriterier.

Flertallet av AFs prosjekter har en varighet over flere år. Som følge av dette vil prosjekter som ikke er avsluttet ved utgangen av 2023 ikke nødvendigvis ha oppnådd og dokumentert oppfyllelse av alle taksonomikriterier enda. Dersom vi mener prosjektet med høy sannsynlighet vil ha oppfylt nødvendige kriterier ved prosjektets slutt er prosjektet satt som taksonomilpasset.

Et ikke vesentlig skade-krav som er felles for alle aktiviteter er kravet om at det skal være foretatt en klimarisikoanalyse etter EU taksonomiens Appendix A. Det er rom for tolkning knyttet til hva som er objektet for klimarisikoanalysen, hvorvidt det er AFs prosess og/eller produktet som tilvirkes. AF har prinsipielt vurdert at vi analyserer AFs prosess opp mot potensielle klimarisikoer i prosjektene.

AF har per nå få boligprosjekter som er vurdert å være taksonomilpasset. Det er forventet at andelen taksonomilpassede bygg vil øke i årene som kommer, både fordi det blir en høyere grad av klarhet i kriteriene for tilpasning samt at vi forventer en økt grad av etterspørsel og bestilling fra våre kunder.

AF Gruppens taksonomikvalifiserte aktiviteter		
<b>SEKTOR: ENERGI</b>		
CCM 4.1	Produksjon av elektrisitet fra solcelleteknologi	AF utfører prosjekter knyttet til utbygging av solcelleparker.
CCM 4.3	Produksjon av elektrisitet fra vind	AF utfører prosjekter knyttet til grunnarbeid og fundamentering av vindmøller på land, samt tekniske løsninger og utstyrsleveranser til havvindmøller.
CCM 4.9	Overføring og distribusjon av elektrisitet	AF bygger infrastruktur som muliggjør overføring og distribusjon av elektrisitet. Dette inkluderer tunneler, grøftarbeider, samt fundamentering og reising av master.
CCM 4.15	Distribusjon av fjernvarme/kjøling	AF har mange prosjekter som klassifiseres i denne kategorien knyttet til rør-systemer som frakter fjernvarme og kjøling til bygg.
CCM 4.16	Installasjon og drift av elektrisk varmepumpe	AF leverer tjenester knyttet til løpende drift av energisentraler. Installasjon av energisentralene er klassifisert under aktivitet 7.6 Installasjon, vedlikehold og reparasjon av fornybar energi-teknologi.
CCM 4.22	Produksjon av varme/kjøling fra geotermisk energi	Prosjekt knyttet til produksjon av varme/kjøling på havn.
<b>SEKTOR: VANN, AVLØP OG AVFALLSHÅNTERING</b>		
CCM 5.1	Bygging, utvidelse og drift av vannoppsamlings-, behandlings- og forsyningsanlegg	En vesentlig aktivitet i AF er prosjekter knyttet til å bygge og utvide eksisterende vannoppsamlings-, behandlings- og forsyningsanlegg for vann. Dette inkluderer spunting og boring av stålkernepeleer, betongarbeider på nytt vannbehandlingsanlegg, nye tunneler og rør knyttet til vannforsyning og annet arbeid som trengs.
CCM 5.2	Fornyelse av vannoppsamlings-, behandlings- og forsyningsystemer	AF har prosjekter som fornyer vannoppsamlings-, behandlings- og forsynings-systemer slik at disse blir mer effektiv energibruk i anlegget.
CCM 5.3	Bygging, utvidelse og drift av oppsamlings- og behandlingsanlegg for avløpsvann	AF bygger oppsamlings- og behandlingsanlegg for avløpsvann.
CCM 5.4	Fornyelse av oppsamlings- og behandlingsanlegg for avløpsvann	Fornyelse av behandlingsanlegg som ikke øker kapasiteten plasseres i denne aktiviteten.
PPC 2.4	Sanering av forurensede områder og steder	AF har prosjekter knyttet til sanering av forurensede områder der skadelige stoffer fjernes fra vann og/eller grunn, eller på annen måte håndteres for å stoppe negative effekter på miljøet.
CE 2.6	Miljøsanering og demontering av utrangerte produkter	På AFs miljøbase i Vats demonteres utrangerte produkter som oljeplattformer og skip. Materialer fra disse installasjonene renses og kan selges videre og bli til nye produkter.
CE 2.7	Sortering og materialgjenvinning av ikke-farlig avfall	AF har tre miljøparker som tar imot forurensede masser som ellers ville havnet på deponi, og renses dette. Materialet kan da brukes om igjen. Omsetningen i miljøparkene faller inn under denne aktiviteten.
CCM 5.9	Gjenvinning av ikke-farlig avfall	AF utfører prosjekter knyttet til gjenvinningsanlegg for ikke-farlig avfall.
<b>SEKTOR: TRANSPORT</b>		
CCM 6.5	Transport med motorsykler, personbiler og lette nyttekjøretøyer	AF har firmabiler som er aktuelle å vurdere mot kriteriene knyttet til CapEx og OpEx.
CCM 6.12	Tilpasning av sjø- og kysttransportfartøy for frakt og passasjerer	AF leverer utstyr og tjenester knyttet til energieffektivisering og elektrifisering av sjø- og kysttransportfartøy. AFs del av leveransen er i stor grad knyttet til HVAC-utstyr om bord og ladestasjoner på land.
CCM 6.13	Infrastruktur for personlig mobilitet og sykkellogistikk	AF bygger infrastruktur tiltenkt fotgjengere og syklistene spesielt dedikert til personlig mobilitet. En stor del av prosjektene inkluderer bygging av bruer for personlig mobilitet. Der gang- og sykkelvei er en del av et større veiprojekt er det ikke inkludert som taksonomikvalifisert.
CCM 6.14	Infrastruktur for skinnetransport	Infrastruktur for skinnetransport inkluderer bygging, modernisering og vedlikehold av stasjoner, bruer og skinnegang for tog og t-bane.
CCM 6.15	Infrastruktur som muliggjør lavkarbontransport på vei og offentlig transport	AF har prosjekter der vi bygger vei som er dedikert til offentlig transport. Infrastruktur som bygges der det kjøres offentlig transport sammen med øvrig trafikk er ikke inkludert i denne aktiviteten, og er heller ikke inkludert som taksonomi-kvalifiserte aktiviteter for AF.
CCM 6.16	Infrastruktur som muliggjør lavkarbontransport på vann	AF gjør tilpasning på havner som muliggjør lavkarbontransport på vann, som for eksempel å sette opp ladestasjoner for ferger og hurtigbåter.

AF Gruppens taksonomikvalifiserte aktiviteter		
<b>SEKTOR: BYGG OG EIENDOM</b>		
CCM 7.1	Oppføring av nybygg	Den største aktiviteten i AF er oppføring av nybygg, både bolig- og næringsbygg. Aktiviteter som er inkludert er prosjekter fra grunnarbeider for bygg, under-entrepriser, hovedentrepriser og totalentrepriser i forbindelse med nybygg, dersom disse ikke hører til i andre, mer spesifikke, aktiviteter.
CCM 7.2	Rehabilitering av bygg	Rehabilitering av bygg er den nest største aktiviteten i AF. Dette inkluderer rehabilitering av både bolig- og næringsbygg. Det er foretatt en avgrensning basert på skjønn mellom hva som kan regnes som rehabilitering og hva som kan regnes som vedlikehold.
CE 3.3	Riving og vraking av bygninger og andre konstruksjoner	AF river bygninger og andre konstruksjoner, for eksempel der bygg må rives når det skal bygges nye bygg.
CE 3.5	Bruk av betong i anleggsprosjekter	AF utfører betongarbeider i flere anleggsprosjekter knyttet til bygging av nye bruer og tunneler. Bruk av betong i boligprosjekter klassifiseres under CCM 7.1 Oppføring av nybygg.
CCM 7.3	Installasjon, vedlikehold og reparasjon av energieffektiverende utstyr	AF utfører prosjekter knyttet til installasjon av energieffektiverende utstyr i bygninger. Dette inkluderer bytte til energieffektive vinduer og dører og installasjon av energieffektivt ventilasjons- og HVAC-utstyr.
CCM 7.6	Installasjon, vedlikehold og reparasjon av fornybar energi-teknologi	AFs prosjekter klassifisert i denne kategorien gjelder installasjon av solceller i tilknytning til bygninger samt bygging av energisentraler som sørger for varme og kjøling i bygninger ved bruk av fornybare energikilder. Det er i tillegg prosjekter knyttet til vedlikehold og reparasjon på vindmølle-parker.
CCM 7.7	Kjøp og eierskap av bygninger	AF har en rekke kontorlokaler og produksjonsanlegg som er aktuelle for en vurdering mot kriteriene knyttet til CapEx og OpEx
<b>SEKTOR: PROFESJONELLE TJENESTER</b>		
CCM 9.3	Profesjonelle tjenester relatert til energiytelsler i bygg	AF utfører profesjonelle tjenester der energiytelsen i bygg gjennomgås og forbedringer foreslås. Dette kan være i form av prosjektering på energispare-prosjekter eller som EPC-kontrakter.

### Vurdering av minstekrav for sosiale og styringsmessige forhold

AFs vurdering av minstekrav for sosiale og styringsmessige forhold er basert på retningslinjene som er presentert i «Final Report on Minimum Safeguards», publisert av Platform on Sustainable Finance. Basert på OECDs retningslinjer for multinasjonale virksomheter, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGPs), de åtte ILO-konvensjonene om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen og den internasjonale menneskerettighetserklæringen er det i denne rapporten definert fire hovedkategorier der et selskap skal dokumentere at de er i samsvar med minimumskravene; menneskerettigheter, korrupsjon, beskatning og

rettferdig konkurranse. Innen hver hovedkategori er det to kriterier som indikerer at et selskap ikke er i samsvar med minimumskravene. Hvis selskapet oppfyller ett av disse kriteriene kan de ikke si at de er i samsvar med minimumskravene.

Retningslinjene i «Final Report on Minimum Safeguards» overlapper med øvrig eksisterende lovgivning, som eksempelvis Åpenhetsloven, og AFs forhold til menneskerettigheter, arbeidsmiljø og andre relevante forhold nedfelt i Adferdskoden og Hensikt, mål og verdier. Basert på en vurdering av disse kriteriene oppfyller AFs aktiviteter minstekrav for sosiale og styringsmessige forhold. Ytterligere informasjon om AFs arbeid med sosiale og styringsmessige forhold kan leses på side 32–41.

## Driftsinntekter

Driftsinntekter	2023			Kriterier for vesentlig bidrag						Kriterier for ikke-vesentlig skade (DNSH-kriterier)									
	Kode(r) (2)	Driftsinntekter (3)	Andel av driftsinntekter 2023 (4)	Begrense klimaendringer (5)	Klimatilpassninger (6) 1)	Vann- og marine ressurser (7)	Forurensning (8)	Sirkulær økonomi (9)	Økosystemer (10)	Begrense klimaendringer (11)	Klimatilpassninger (12)	Vann- og marine ressurser (13)	Forurensning (14)	Sirkulær økonomi (15)	Økosystemer (16)	Sosiale minimumskrav (17)	Andel av tilpassede (A.1) eller kvalifiserte (A.2.) driftsinntekter, 2022 (18)	Muliggjøring av aktivitet (19)	Overgangsaktivitet (20)
Økonomiske aktiviteter (1)		MNOK	%	Y;N;N/EL	Y;N;N/EL	Y;N;N/EL	Y;N;N/EL	Y;N;N/EL	Y;N;N/EL	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N		E	T
<b>A. AKTIVITETER OMFATTET AV TAKSONOMIEN (TAKSONOMIKVALIFISERTE)</b>																			
<b>A.1 Aktiviteter som oppfyller kriteriene i taksonomien (taksonomilpasset)</b>																			
Produksjon av elektrisitet fra vind	CCM 4.3	440	1,4 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Distribusjon av fjernvarme/kjøling	CCM 4.15	658	2,2 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Installasjon og drift av elektrisk varmepumpe	CCM 4.16	28	0,1 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Bygging, utvidelse og drift av vannoppsamlings-, behandlings- og forsyningsanlegg	CCM 5.1	1 056	3,5 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Bygging, utvidelse og drift av oppsamlings- og behandlingsanlegg for avløpsvann	CCM 5.3	259	0,8 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Sanering av forurensede områder og steder	PPC 2.4	109	0,4 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Miljøsanering og demontering av utrangerte produkter	CE 2.6	228	0,7 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Sortering og materialgjenvinning av ikke-farlig avfall	CE 2.7	89	0,3 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Oppføring av nybygg	CCM 7.1/CE 3.1	103	0,3 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Rehabilitering av bygg	CCM 7.2/CE 3.2	95	0,3 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			T
Riving og vraking av bygninger og andre konstruksjoner	CE 3.3	857	2,8 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Installasjon, vedlikehold og reparasjon av energieffektiverende utstyr	CCM 7.3	124	0,4 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			E
Installasjon, vedlikehold og reparasjon av fornybar energi-teknologi	CCM 7.6	54	0,2 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			E
Profesjonelle tjenester relatert til energiytelse i bygg	CCM 9.3	30	0,1 %	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			E
<b>Driftsinntekter for aktiviteter som oppfyller kriteriene i taksonomien (taksonomilpasset) A.1</b>		<b>4 129</b>	<b>13,5 %</b>	<b>9,3 %</b>	<b>0 %</b>	<b>0 %</b>	<b>0,4 %</b>	<b>3,8 %</b>	<b>0 %</b>	<b>Y</b>	<b>Y</b>	<b>Y</b>	<b>Y</b>	<b>Y</b>	<b>Y</b>	<b>Y</b>			
Herav muliggjøring		208	0,7 %	0,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			E
Herav overgang		95	0,3 %	0,3 %						Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			T
<b>A.2 Omfattede aktiviteter som ikke oppfyller kriteriene i taksonomien</b>																			
Produksjon av elektrisitet fra solcelleteknologi	CCM 4.1	1	0,0 %																
Produksjon av elektrisitet fra vind	CCM 4.3	30	0,1 %																
Overføring og distribusjon av elektrisitet	CCM 4.9	163	0,5 %																
Distribusjon av fjernvarme/kjøling	CCM 4.15	73	0,2 %																
Installasjon og drift av elektrisk varmepumpe	CCM 4.16	23	0,1 %																
Produksjon av varme/kjøling fra geotermisk energi	CCM 4.22	1	0,0 %																
Bygging, utvidelse og drift av vannoppsamlings-, behandlings- og forsyningsanlegg	CCM 5.1	48	0,2 %																
Fornyelse av vannoppsamlings-, behandlings- og forsyningsanlegg	CCM 5.2	196	0,6 %																
Bygging, utvidelse og drift av oppsamlings- og behandlingsanlegg for avløpsvann	CCM 5.3	185	0,6 %																
Fornyelse av oppsamlings- og behandlingsanlegg for avløpsvann	CCM 5.4	26	0,1 %																
Gjenvinning av ikke-farlig avfall	CCM 5.9	5	0,0 %																
Tilpasning av sjø- og kysttransportfartøy for frakt og passasjerer	CCM 6.12	29	0,1 %																
Infrastruktur for personlig mobilitet og sykkellogistikk	CCM 6.13	44	0,1 %																
Infrastruktur for skinntransport	CCM 6.14	250	0,8 %																
Infrastruktur som muliggjør lavkarbontransport på vei og offentlig transport	CCM 6.15	97	0,3 %																
Infrastruktur som muliggjør lavkarbontransport på vann	CCM 6.16	6	0,0 %																
Oppføring av nybygg	CCM 7.1/CE 3.1	16 641	54,5 %																
Rehabilitering av bygg	CCM 7.2/CE 3.2	2 719	8,9 %																
Installasjon, vedlikehold og reparasjon av energieffektiverende utstyr	CCM 7.3	30	0,1 %																
Installasjon, vedlikehold og reparasjon av fornybar energi-teknologi	CCM 7.6	20	0,1 %																
Riving og vraking av bygninger og andre konstruksjoner	CE 3.3	35	0,1 %																
Bruk av betong i anlegg	CE 3.5	430	1,4 %																
<b>Driftsinntekter omfattede aktiviteter som ikke oppfyller kriteriene (taksonomikvalifisert, ikke taksonomilpasset) A.2</b>		<b>21 054</b>	<b>69,0 %</b>																
<b>A. Totale driftsinntekter for aktiviteter omfattet av taksonomien (taksonomikvalifisert) (A.1+A.2)</b>																			
		<b>25 183</b>	<b>82,5 %</b>																
<b>B. AKTIVITETER SOM IKKE ER OMFATTET AV TAKSONOMIEN (IKKE-TAKSONOMIKVALIFISERTE)</b>																			
Driftsinntekter for aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien		5 357	17,5 %																
<b>Totalt</b>		<b>30 530</b>	<b>100,0 %</b>																

1) Driftsinntekter er kun satt som taksonomikvalifiserte eller -tilpassede etter klimamål 2 i de tilfellene der aktiviteten er definert som enabler for klimamål 2







## SOSIALE FORHOLD

Alle som jobber for AF skal ha en trygg og sikker arbeidsplass. Vi skal ha et godt og likestilt arbeidsmiljø, og skal ivareta de ansattes rettigheter i samsvar med gjeldende lovgivning og internasjonale menneskerettigheter.

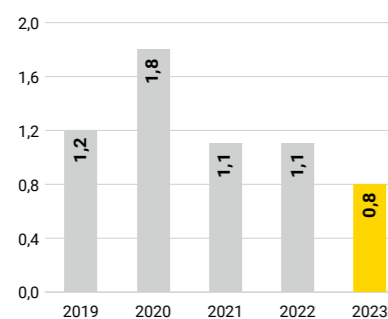
Prosjektindustrien som AF er del av har iboende risikoer knyttet til arbeidsforhold som vi tar på alvor og må ta hensyn til:

- Det er betydelige energinivåer og mange helseeksponeringer, som utgjør en risiko for AFs medarbeidere og ansatte hos våre samarbeidspartnere.
- Anlegg, bygg og industri er tradisjonelt en mannsdominert bransje hvor det er risiko for bevisst og ubevisst kjønnsdiskriminering.
- Sterk konkurranse og relativt lave marginer kan føre til press på medarbeidere til å jobbe utover det som er forsvarlig og ønskelig.
- I enkelte av fagene som utføres i våre prosjekter er det risiko for arbeidslivskriminalitet og mangel på grunnleggende arbeidstakerrettigheter. Eksempler kan være svart arbeid og utenlandske arbeidere som blir utsatt for sosial dumping og uakseptable arbeidsforhold.

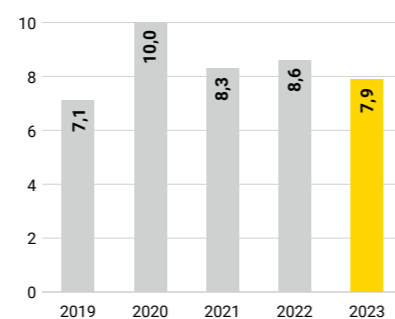
AF har bestemmelser som skal sikre arbeidstakeres helse, sikkerhet og rettigheter i arbeidsforholdet. Bestemmelsene gjelder både egne medarbeidere, underentreprenører og leverandører i alle våre prosjekter.

EUs bærekraftsdirektiv og de nye kommende standardene for bærekraftsrapportering omhandler også rapportering av sosiale forhold. Basert på foreløpig gjennomført arbeid knyttet til vår doble vesentlighetsanalyse er ESRS S1 Egen arbeidsstyrke, ESRS S2 Arbeidere i verdikjeden og enkelte aspekter knyttet til standarden ESRS S3 Berørte lokalsamfunn vurdert som vesentlige rapporteringstemaer. AFs eksisterende rapportering innen sosiale forhold er fortsatt relevant for identifiserte rapporteringstemaer, men økte krav til detaljert informasjon innebærer at AFs rapportering innen sosiale forhold vil utvides for rapporteringsåret 2024.

H1-VERDI



H2-VERDI



### HELSE OG SIKKERHET – ALLE SKAL KOMME TRYGT HJEM

I AF skaper vi verdier og muligheter gjennom prosjektvirksomhet med en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk. Gjennom systematisk HMS-arbeid skal vi sørge for trygge og helsefremmende arbeidsforhold. Det grunnleggende målet er å unngå alle typer personskader, sykdom og plager som skyldes arbeidet, og særlig unngå arbeidsulykker med alvorlige personskader og helseeksponering som kan resultere i lang eller varig nedsatt funksjonsevne.

AF forventer samme HMS-standard hos underentreprenører som i egen organisasjon. Grunn tanken i HMS-arbeidet er at alle uønskede forhold og hendelser har en bakenforliggende årsak og at de dermed kan unngås.

#### Risikostyring

Risikostyring står sentralt i det forebyggende HMS-arbeidet. AF identifiserer, kommuniserer og styrer HMS-risiko som kan føre til arbeidsulykker og nedsatt helse. I AF reduserer vi risikoen til et akseptabelt nivå gjennom barrierestyring der vi benytter fysiske og organisatoriske barrierer. Mange av AFs prosjekter benytter nå Clara, et digitalt system for risikostyring HMS som er utviklet av stabsressurser innen HMS og Innovasjon og Digital. Systemet er skreddersydd for prosjektvirksomhet i bygg- og anlegg og hjelper prosjektene med effektiv barrierestyring og intelligent erfaringsoverføring fra tidligere hendelser og ulykker.

#### Læring og forbedring

Uønskede hendelser og forhold relatert til HMS vies stor oppmerksomhet for å sikre læring og videreutvikling. Spesielt alvorlige hendelser følges opp i detalj gjennom granskningsprosesser der alle nivå i

organisasjonen involveres. Det grunnleggende formålet med granskingen er å avdekke forbedringsmuligheter og tiltak som forhindrer at tilsvarende forhold oppstår igjen, og erfaringene benyttes aktivt i den systematiske risikostyringen. Viljen til kontinuerlig forbedring er sterk i AF, og i 2023 ble det rapportert 55 089 (50 112) hendelser og forhold. Alle disse registreres og behandles i avvikssystemet Synergi Life eller tilsvarende systemer.

#### Måling av prestasjon

Den viktigste måleparameteren for sikkerhetsarbeidet i AF er H1-verdien. H1-verdien er definert som antall alvorlige personskader og fraværsskader per million utførte timeverk, og inkluderer egne ansatte og underentreprenører som skader seg på våre prosjekter. AFs definisjon på H1-verdi er noe strengere enn bransjestandard. Vi inkluderer alle personskader som anses medisinsk alvorlig, også de som ikke fører til fravær fra jobb. Skadefrekvensen har vist en positiv utvikling gjennom årenes løp, fra en H1-verdi på 20 for den norske virksomheten tidlig på 90-tallet, til en H1-verdi på 0,8 (1,1) i 2023. Denne frekvensen representerer 17 (24) H1-skader i 2023.

I 2023 var det en nedgang i antall kuttskader på hender og fingre i forhold til 2022, som bidro til nedgangen i H1- og H2-verdi. Samtidig viser analyser at så mye som 27 av 33 av de mest alvorlige kuttskadene på fingre og hender, kunne endt med en lavere medisinsk alvorlighetsgrad dersom den skadede hadde benyttet hansker med høyere kuttmotstand. Det jobbes med tiltak for å gjøre det lettere for den enkelte å ta gode valg med tanke på hanskebruk, slik at riktig hanske brukes til riktig formål.

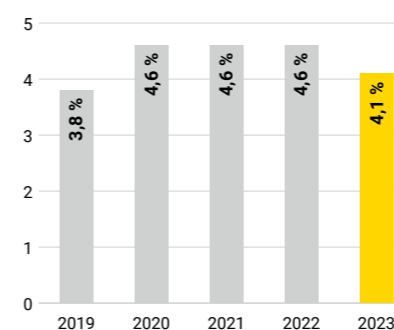
Ved utgangen av året var det to år siden AF innførte påbud om hakestropp på hjelmer i alle våre prosjekter. Påbudet kan se ut til å ha gitt effekt, og antall hodeskader som har ført til H1- og H2-skader er halvert siden 2021.

Selv om AFs H1-verdi kan ansees som lav i 2023, blir organisasjonen preget av de mest alvorlige ulykkene. En brann i begynnelsen av året førte til alvorlig personskade med varige mén for en ansatt hos en underentreprenør. Dette påminner oss om viktigheten av godt HMS-arbeid, tilstedeværende ledelse og etterlevelse av våre systemer og rutiner innen HMS.

#### Sykefravær

Sykefravær er en indikator for helsearbeidet, og var i 2023 på 4,1 prosent (4,6 prosent). AF Gruppens sykefravær betraktes som lavere enn gjennomsnittet for bygg- og anleggsbransjen. Tall for bygg- og anleggsbransjen presenteres av Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA). Sist presenterte gjennomsnittlige sykefravær for bransjen var 5,9 prosent. I AF mener vi likevel at

SYKEFRAVÆR



sykefraværet fortsatt er for høyt. Bakgrunnen for dette er at vi vet at noe av sykefraværet er arbeidsrelatert og dermed kan påvirkes. Det systematiske og langsiktige arbeidet vårt har mål om å oppnå et «friskt sykdomsbilde», uten fravær som skyldes forhold på jobb. Vi forventer et sykefravær på under 3 prosent når målet er nådd.

### Helsearbeid

Helsearbeid er en naturlig del av HMS-arbeidet på lik linje med sikkerhetsarbeid. AFs interne bedriftshelsetjeneste utgjør en sterk, fagkyndig og positiv rådgiver innen forebyggende helsearbeid. Risikostyring innen helse krever kompetanse og kunnskap om hvilke eksponeringer våre medarbeidere utsettes for i arbeidet. For å sikre kunnskap om aktuelle eksponeringer og hvilke tiltak som kan hindre helseskader, har AF helsekort for de 15 mest aktuelle eksponeringene tilgjengelig på flere språk.

I 2023 markerte vi Verdensdagen for psykisk helse, med samlinger, kurs og foredrag. Psykisk helse har lenge hatt en plass i AFs kultur og systemer, men får nå ekstra momentum på grunn av positive samfunnsendringer med økt søkelys og åpenhet rundt temaet.

Det fysiske arbeidsmiljøet i bygg- og anleggsprosjekter kan være belastende for kroppen, og ergonomi er derfor

et viktig tema når AFs bedriftshelsetjeneste driver arbeidshelseovervåking. Analyser for 2023 viser at ansatte i AF rapporterer noe høyere grad av plager enn det vi ser på nasjonalt nivå i bransjen. Basert på denne erfaringen vil vi jobbe godt og risikobasert med ergonomi fremover.

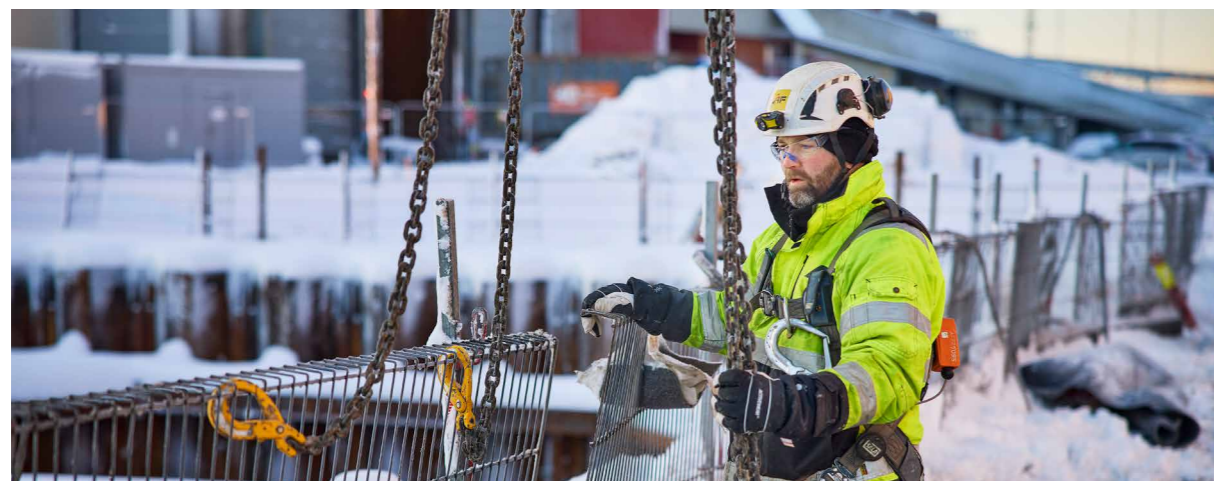
### Beredskap

AF skal være klare til å håndtere beredskaps-situasjoner på alle nivå i organisasjonen. Den overordnede beredskapsplanen i AF setter rammen for beredkapsorganisering og -planer for selskaper i hele AF-familien. Vi skal være forberedt på et vidt spenn av krevende situasjoner, eksempelvis ved alvorlige arbeidsulykker, pandemi, dataangrep og hacking, misligheter, terror, etc. Ved krevende beredskapssituasjoner mobiliserer AF en sentral krisestab som leder det overordnede beredskapsarbeidet og som støtter ledelsen i prosjektet og den berørte enheten. Beredskap vil alltid være preget av det til enhver tid rådende risikobildet vi er omgitt av. Derfor har vi i 2023 hatt økt søkelys på dataangrep og hacking, og den ustabile, sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa.

### Anbefaling om hakestropp har gitt resultater

For to år siden innførte AF en sterk anbefaling om bruk av klatrehjelm med hakestropp for å forebygge hodeskader. En gjennomgang av alvorlige ulykker med hodeskader i AF, viser at bruk av hjelm med hakestropp kunne redusert konsekvensene av skade i mange tilfeller. Hakestroppen gjør at hjelmen ikke faller av. De fleste bruker nå industriklatrehjelm, som vi vet at

beskytter bakhodet og siden av hodet veldig godt. Hjelmen har utviklet seg over tid, helt fra å primært beskytte mot fallende gjenstander, til i dag hvor vi nå også har god beskyttelse ved fallulykker. I de to årene som er gått siden anbefalingen trådte i kraft, har bruken av hjelm med hakestropp økt betraktelig, samtidig som antallet hodeskader har gått ned.



### ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

FNs mål inkluderer å beskytte arbeidstakerrettigheter og fremme et trygt, sikkert og inkluderende arbeidsmiljø for alle arbeidstakere.

### RYDDIGE ARBEIDSFORHOLD – ARBEIDSMILJØ OG ARBEIDSTAKERS RETTIGHETER

AFs forhold til menneskerettigheter og arbeidsmiljø er nedfelt i Adferdskoden og Hensikt – Mål – Verdier.

#### Menneskerettigheter og tiltak mot arbeidslivskriminalitet

Bygg- og anleggsbransjen har enkelte utfordringer knyttet til menneskerettigheter, og da særlig knyttet til arbeidstakerrettigheter. Det er viktig at store aktører som AF tar ansvar for at hele verdikjeden følger etiske retningslinjer og grunnleggende menneskerettigheter. AF har siden 2009 forpliktet seg til å følge menneskerettighetsprinsippene i FN Global Compact, og har omfattende systemer på plass for å hindre at våre prosjekter blir åsted for arbeidslivskriminalitet og brudd på arbeidstakeres rettigheter. Vi skal kun arbeide med kunder og leverandører som deler vår grunnleggende og kompromissløse holdning til sikkerhet og etikk. Arbeidet med menneskerettigheter er forankret i styret og konsernledelsen, og er nedfelt i AF Gruppens adferdskode.

AF stiller krav til at hele verdikjeden skal tilfredsstillende grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. AF Gruppen er underlagt Åpenhetsloven og rapporterer på aktsomhetsvurderinger og konsekvenser for konsernet i årsrapporten.

Informasjonsforespørsler knyttet til AF Gruppens arbeid med Åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger kan rettes til [apenhetsloven@afgruppen.no](mailto:apenhetsloven@afgruppen.no).

#### Arbeid for å fremme menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Innkjøp av varer og tjenester utgjør rundt 70 prosent av AFs totale omsetning. I all hovedsak består AF Gruppens innkjøp av tjenester utført av norske og svenske underentreprenører og AF kjøper i hovedsak det som benyttes av materialer, verktøy og maskiner fra leverandører basert i Norge og Sverige. AF stiller krav til alle underleverandører og underentreprenører om at alle gjeldende lover og regler etterleves. Etter Forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett (påseplikt) har AF en plikt til å etablere systemer og rutiner for å påse at lønns- og arbeidsvilkår hos underleverandører på byggeplasser er i tråd med gjeldende allmenngjøringsforskrifter. Leverandører til prosjekter

i AF Gruppen må forplikte seg til å følge våre etiske retningslinjer for hele kontraktspyramiden. AF Gruppens Leverandørerklæring er et obligatorisk avtalevedlegg til innkjøpsavtaler og vi har en nulltoleranse for adferd som bryter med bestemmelsene i denne erklæringen. Brudd på denne fører til at leverandøren blir sperret, som i praksis betyr at leverandøren blir flagget og ikke får slippe inn på AFs prosjekter.

AF har organisatorisk ansvar for hele kontraktspyramiden, og vår tilnærming til seriositetsarbeidet er risikobasert og målrettet. Konsernfunksjonen har et overordnet ansvar for en helhetlig prosess, men hoveddelen av den daglige oppfølgingen gjøres og er organisert med innkjøp- og seriositetsansvarlige i linjen. Dette ansvarliggjør prosjektorganisasjonen på byggeplassen. Kontroll av underleverandører på byggeplass foretas i prosjektene, og konsernfunksjonen fungerer som en støttefunksjon.

Det er etablert kontrollrutiner for å avdekke svart arbeid, hvitvasking og korrupsjon. Kontrollrutinene omfatter blant annet løpende intern rapportering og oppfølging av kjøp av varer fra risikoland, kjøp av risikoprodukter og eventuelle kjøp fra sperrede leverandører, i tillegg til årlig kontroll og kartlegging. Intern rapportering foretas løpende i forbindelse med perioderapportering på prosjekt- og porteføljenivå. Kravene i Åpenhetsloven er forankret i styringsdokumenter, gjennom tydelig rolle- og ansvarsfordeling på ulike organisatoriske nivåer, samt at det er integrert i den daglige driften gjennom kurs, prosedyrer, innkjøpsrutiner, kontraktsmaler, rapportering, påseplikt, kontroller på prosjekt og rutiner for varsling.

AF jobber både proaktivt og reaktivt for å sikre at våre strenge krav etterleves, og tillater kun to ledd med underentreprenører for å ha en akseptabel transparens. Proaktivt benytter AF blant annet StartBANK og deres risikofilter for å vurdere mulige leverandører. AF har også en dedikert ressurs i konsernstab som jobber forebyggende med A-krim. AF har en egen sperregruppe som gjennomgår varslinger på leverandører og kan vedta sperring av useriøse aktører. Når underentreprenører er godkjent og får adgang til prosjektet følges disse opp gjennom stikkprøver og kontroller for å verifisere at virksomheten drives i tråd med regelverk og gjeldende retningslinjer. De viktigste verifikasjonene vi gjennomfører er:

- Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår blant leverandører, underentreprenører og bemanningsforetak, både av prosjektene selv og med bistand fra AF Gruppens rådgiver A-krim.
- Adgangskontroll i prosjektene.
- Interne revisjoner som gjennomføres på alle nivåer i organisasjonen og tilstedekontroller som gjennomføres på byggeplass.

- Vernerunder som gjennomføres ukentlig på alle prosjekter for å sikre etterlevelse av regelverket for arbeidsmiljø.
- Krav om HMSREG i stadig flere prosjekter. Dette er et informasjonssystemutviklet for å motvirke arbeidskriminalitet og sosial dumping.

Dersom det avdekkes arbeidslivskriminalitet blant våre underentreprenører, vil dette klassifiseres som et rødt forhold og vil bli gransket.

#### Vesentlig risiko og konsekvenser av utførte aktsomhetsvurderinger

AF Gruppens største iboende risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er vurdert å være hendelser på våre byggeplasser. AF har

stor kontroll- og påvirkningsmulighet på byggeplassene, og har gjort en rekke tiltak for å sikre at samtlige som jobber på våre prosjekter får den lønn og behandling de har krav på. Underentreprenørleddet har særlig høy iboende risiko. Levelønn, arbeidstid, tvangsarbeid er utfordrende å oppdage og tilstedekontroller på prosjektene er viktig for å kunne avdekke slike tilfeller. AF anser underentreprenører og leverandører med tilhold utenfor Skandinavia som selskaper med forhøyet risiko.

Den mest profilerte saken i 2023 har vært knyttet til Killingmo Freseservice AS, et familieeid selskap med 86 ansatte. Killingmo har jobbet for flere store norske entreprenørselskaper og var en liten leverandør til AF Anlegg. Etter at de ble ilagt et forelegg fra politiet for grov forsettlig arbeidslivskriminalitet, ble selskapet utestengt og sperret fra å jobbe på nye prosjekter for

AF Gruppen. Saken har vist at det forekommer brudd på arbeidsmiljøloven og forfalsking av timelister. Dette er ett av områdene hvor vi ser størst risiko i bygg- og anleggsbransjen.

Ved risikovurdering ved kjøp av fysiske innsatsfaktorer til produksjonen, primært ulike byggematerialer, forholder vi oss til internasjonalt anerkjente oversikter over hva som regnes som risikoprodukter og land med forhøyet risiko for produksjon i strid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

AF Gruppen har krav om rapportering med innkjøp fra det som er definert som risikoland definert av The International Trade Union Confederation (ITUC) med grad 4 eller 5 på skalaen. Listen av risikoprodukter er dynamisk og vurderes og oppdateres basert på volum og risiko. Risikoprodukter identifisert som spesielt relevant for bygg og anleggsvirksomheten i AF er:

- Sement
- Murstein
- Regnskogtømmer, tropisk trevirke og teak
- Møbler, fast bygginnredning
- Gips (mineral)
- Spiker
- Steinprodukter

Totalt sett var 0,05 prosent (0,17 prosent) av AF Gruppens kjøp i 2023 fra land definert av ITUC som risikoland. Kjøpene kommer fra 9 ulike aktører i 6 ulike land. Av totale innkjøp fra risikoland står AFs offshorevirksomhet for 82 prosent. Virksomheten har handlet varer og tjenester fra Kina, Hong Kong, Malaysia og Brasil. AF har benyttet en Hong Kong-basert aktør for leie av et fartøy for et tungt løft offshore. Den aktuelle aktøren ble sjekket i forkant etter krav både fra AF og sluttkunde.

AFs anleggsvirksomhet har kjøpt maskindeler fra Tyrkia samt noen tilpasninger til en IT-løsning fra Ukraina. Utover dette har AF i en årrekke kjøpt tunnelbolter produsert i Kina gjennom et norsk foretak, som også er omfattet av Åpenhetsloven. Det er ikke registrert kjøp av produkter klassifisert som risikoprodukter fra risikoland i 2023.

AF hadde ved utgangen av 2023 valgt bort 60 norske aktører vi ikke ønsker å samarbeide med ut fra en risikovurdering basert på selskapenes- og nøkkelpersoners historikk.

#### Tiltak for å begrense vesentlig risiko

Korrektive tiltak ved eventuelle betydelige funn vil være å stanse, forebygge eller å redusere negativ påvirkning og/eller skade. Konkrete tiltak vil avhenge av den spesifikke saken og AFs posisjon til å påvirke den aktuelle hendelsen.

AF ønsker å få rapportert potensielle saker internt for å øke bevisstheten rundt denne type risiko. For å understøtte at dette skal bli en sterkere del av vår kultur, har vi styrket vår interne opplæring. I 2023 ble det innført et obligatorisk nettbasert introduksjonskurs om Åpenhetsloven og AF vil fortsette arbeid med bevisstgjøring rundt menneskerettigheter og uanstendige arbeidsforhold.

Konsekvensene av ikrafttreddelsen av Åpenhetsloven og obligatorisk rapportering synliggjør arbeidet som utføres, og øker transparens rundt utfordringer i bransjen. AF vil videre konkretisere det omfattende arbeidet som gjøres på byggeplass for å sikre egne medarbeidere, ansatte hos underentreprenører og hindre useriøse aktører. Flere selskaper i AF bruker HMSREG, et system som brukes til å sammenstille data fra andre systemer. Ytterligere bruk av HMSREG til digital oppfølging av dokumenter og informasjon forenkler kontroll på byggeplass. AFs arbeid mot nye rapporteringskrav relatert til EUs bærekraftsdirektiv og nye standarder for bærekraftsrapportering, krever en ytterligere bevisstgjøring, konkretisering og dokumentering av ikke-finansielle data.

#### Arbeidsforhold

AF har et tillitsvalgt- og verneombudsapparat som sikrer medarbeidernes mulighet til å påvirke arbeidsforholdene. Det er et eget bedrifts- og arbeidsmiljøutvalg med representanter fra konsernledelsen, de ansatte og hovedtillitsvalgte. Både funksjonærer og fagarbeidere, kvinner og menn representerer de ansatte i styret.

I tråd med FNs Global Compact legger AF forholdene til rette for at håndverkere og produksjonsmedarbeidere kan være organisert, og over 90 prosent er fagorganisert. Lover, forskrifter og tariffavtaler er rammebetingelser som AF Gruppen forholder seg til, og dette gjelder både lønn og arbeidstidsbestemmelser for våre ansatte. Forhandlinger om lønn gjennomføres med fagorganisasjonene, og er nedfelt i AFs adferdskode.

### AKTSOMHETSVALDERINGSPROSESSEN OG STØTTETILTAK



### Analyseverktøy til bruk i arbeidet mot A-krim

I 2023 tok AF Gruppen i bruk et nytt analyseverktøy i vårt arbeid for å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Plattformen Enin samler relevant informasjon fra ulike kilder som gir informasjon om selskaper AF samarbeider med, blant annet offentlige rapporter og attester, regnskapsinformasjon, konkurrisikoscore, eierinformasjon og sanksjonslister. Tidligere ble det gjort manuelle oppslag i hvert av de enkelte kildene, så en innføring av verktøyet effektiviserer arbeidet med å gjøre undersøkelser for å fange opp negative signaler. I tillegg til oppslag i ulike registre, har vi nå mulighet for å overvåke bransjen, spesifisere kriterier og flagge bedrifter AF ønsker å følge med på. Det å innføre Enin som et analyseverktøy har forbedret AFs arbeid med å identifisere relevante hendelser og potensielle risikoer. Med oppdatert sanntidsinformasjon kan vi handle raskere og mer presist i vårt proaktive arbeid for å forebygge arbeidslivskriminalitet.



### Hva gjør en miljørådgiver på jobb?

I konkurransen «Ta jobben min» som ble gjennomført i 2023 fikk studenter mulighet til å gå inn i en virtuell verden hvor flere ulike stillinger typiske for AF er presentert. Her kan du blant annet møte AF sin miljørådgiver Helena som jobber med å ivareta ytre miljø i både prosjektering- og gjennomføringsfasen av et prosjekt. Stillingen krever blant annet arbeid med prosjektstyring, kontraktsoppfølging og kvalitetssikring. Ifølge Helena er det morsomste ved jobben å kunne være med å påvirke prosjekter som bidrar til bedre infrastruktur, samarbeide med andre og mulighet til hele tiden å lære noe nytt.



### LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

FN-målet innebærer å sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer der beslutninger tas.

### TRIVSEL OG ARBEIDSMILJØ

For AF er det viktig å rekruttere, utvikle og beholde de beste folka. Vi skal ha et inkluderende arbeidsmiljø med nulltoleranse for diskriminering.

### Kompetanseutvikling

Utvikling av kunnskap og kompetanse hos våre medarbeidere er den mest lønnsomme investeringen vi gjør. Praktisk trening ute i våre prosjekter er det viktigste virkemiddelet for å fremme faglig utvikling, og AFs desentraliserte beslutningsstruktur gir dyktige medarbeidere tidlig muligheten til å ha ansvar. I tillegg tilbyr AF også formell utdanning gjennom AF-Akademiet og ekstern etterutdanning. Bredden i AFs kompetansemiljøer gir godt grunnlag for faglig utvikling og karrieremuligheter på tvers i konsernet. AF har som mål å utvikle ledere gjennom intern opplæring, og rundt 80 prosent av dagens ledere er internt rekruttert.

### Læringer

AF har de siste årene intensivert satsingen mot læringer ved å motivere flere til å velge yrkesfag gjennom økt tilstedeværelse ute på skolene og målrettet kommunikasjon på sosiale medier. Vi har jobbet tett med skoler og rådgivere for å fjerne fordommer og fremme positive holdninger til bygg- og anleggsbransjen. Gjennom dette ønsker AF å inspirere flere unge til å velge yrkesfaglige studieretninger. Et eksempel på dette er vår deltakelse på Bygg Arena Arendal, et initiativ for å samle bygg-, anlegg- og eiendoms-aktørenes deltakelse på Arendalsuka. Vi deltar også aktivt i arbeidsgruppen «Attraktiv bransje», i regi av Construction City-klyngen, for å øke bransjens attraktivitet. AF har som mål i strategien mot 2024 om at over 7 prosent av fagarbeiderne er læringer og at andelen fagarbeidere med fagbrev er over 60 prosent.

### Likestilling og mangfold

Det er et sentralt prinsipp i AF og en del av adferdskoden at rekruttering og ansettelse, opplæring, belønning, forfremmelse, sanksjonering og andre arbeidsvilkår skal håndteres uten hensyn til private vennskap og en persons etnisitet, hudfarge, religion, nasjonalitet, kjønn, seksuell legning, alder eller funksjonsnedsettelse. Vi har som mål at rekrutteringsandel kjønn skal speile rekrutteringsgrunnlaget, og relativ andel forfremmelser skal være lik for kvinner og menn. AF har et langsiktig strategisk mål om å øke kvinneandelen blant funksjonærer til 40 prosent, og kvinneandelen totalt til 20 prosent. AFs arbeid med mangfold, blant annet gjennom Diversitas-nettverket og samarbeid med #EqualityCheck, har bidratt til tydeligere fokus og holdningsendring knyttet til ubevisst diskriminering. I 2023 var kvinneandelen i AF på 9,8 prosent (9,0 prosent), med 19,5 prosent (18,7 prosent) av funksjonærene og 1,7 prosent (1,4 prosent) av fagarbeiderne. I konsernledelsen har AF per utgangen av 2023 én kvinne og seks menn. I styret er det fem kvinner og fem menn.

### Medarbeidertilfredshet

Medarbeidertilfredshetsundersøkelsen (MTU) som ble gjennomført i 2023 viser at de ansatte trives svært godt med eget arbeid og med AF som arbeidsgiver. AF oppnådde 5,2 på en skala fra 1-6, der 6 er best, og har som strategisk mål mot 2024 å ligge over 5,0. Undersøkelsen viser at utviklingsmuligheter i jobben er den viktigste driveren for tilfredshet på jobben både for fagarbeidere og funksjonærer. MTU-en består av en rekke spørsmål innenfor områdene tilfredshet, samhandling og ledelse, og hver forretningsenhet lager en tiltaksplan på bakgrunn av undersøkelsen.

### Rekruttering

AF skal øke det strategiske samarbeidet mot opplæringsinstitusjoner for å styrke tilgangen til fremtidens talenter. AF Gruppen har en lang tradisjon i å tiltrekke, utvikle og beholde talenter. Nytt av året er studentkonseptet «Ta jobben min» hvor ingeniørstudenter får muligheten til å utforske og prøve ut jobben til ti reelle AF-ansatte. Konseptet gir studentene verdifull innsikt i stillingene og hvordan en arbeidshverdag ser ut ved løse ulike utfordringer i en jobbsimulator visualisert i en digital AF-verden. Hele 20 vinnere fra syv høyskoler og universiteter har vunnet én ukes praksis i en forretningsenhet, i tillegg til et utdanningsstipend og deltagelse på fellessamlinger. Det nye studentkonseptet viser mulighetene innen bygg og anlegg ved å dele kunnskap og skape nysgjerrighet og engasjement for vår bransje.

# VIRKSOMHETSSTYRING OG FORRETNINGSETISKE FORHOLD

AFs troverdighet og konkurransekraft er tuftet på tillit, og derfor skal vi ha en kompromissløs holdning til etikk og stille klare krav til alle vi samarbeider med.

Internkontroll og etterlevelse av AFs Hensikt, Mål og Verdier og Adferdskode er forankret i styret, og utøves gjennom konsernledelsen videre til våre prosjekter og ansatte. Våre ansatte representerer AF Gruppen i alle forretningsmessige sammenhenger og det er essensielt at de identifiserer seg med AFs Adferdskode. Leverandører og under-entreprenører er også forpliktet til å følge Adferdskoden gjennom AFs leverandør-erklæring. Når oppkjøpskandidater vurderes blir det lagt avgjørende vekt på at bedriftskultur og kjerneverdier er i tråd med AFs.

AF har omfattende systemer for internkontroll og risikohåndtering. Systemene gjennomgås årlig både av revisor og styrets revisjonsutvalg. På alle større tilbud skal det utføres en risikogjennomgang med en representant fra konsernledelsen før forpliktende tilbudet leveres. Dersom tilbudet er større enn MNOK 100 må tilbudet godkjennes av konsernledelsen, og hvis det er større enn MNOK 600 må tilbudet godkjennes av styret. I utførende fase av prosjektene har enhetene selv ansvar for løpende oppfølging av risiko, og for større prosjekter skal det gjennomføres kvartalsvise risikogjennomganger sammen med representanter fra konsernledelsen. Se side 18–19 i AF Gruppens årsrapport 2023 for nærmere beskrivelse av risikostyring i prosjektene.

## ÅPENHET OG RAPPORTERING

AF Gruppen skal utvise åpenhet og vi skal være til å stole på. Lover og forskrifter er rammebetingelser som AF skal forholde seg til og vår rapportering skal være fullstendig og samsvare med relevant lovgivning. Videre har AF som målsetting at alle investorer og interessenter har tilgang til den samme finansielle informasjonen om konsernet til enhver tid, og vi ønsker en åpen dialog med aktørene. Kapittelet Samfunnsansvar i AF er utarbeidet i henhold til kravene i lov om virksomhetens åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (Åpenhetsloven) av 2022.

Standarden for rapportering av virksomhetsstyring (ESRS G1), fra de nye rapporteringsstandardene i bærekraftsdirektivet AF blir omfattet av, er identifisert som et vesentlig bærekraftstema i forbindelse med gjennomføring av dobbel vesentlighetsanalyse i AF. Forretningskultur, varsling og økonomisk kriminalitet og andre temaer omtalt i dette kapittelet vil også være relevante temaer etter denne standarden.

## ØKONOMISK KRIMINALITET

AF har nulltoleranse for prissamarbeid, korrupsjon og bestikkelser. Dette innebærer at ansatte ikke skal gi eller motta gaver og andre ytelser som kan være egnet til å skape tvil om AF Gruppens integritet og etterlevelse av gjeldende regelverk. Adferdskoden forbyr også selskapets ansatte å diskutere, foreslå eller inngå avtale med konkurrenter som kan påvirke konkurransesituasjonen.

I henhold til AFs fullmaktsmatrise skal alle kontrakter være skriftlige og signeres av minimum to representanter fra AF. Dette reduserer faren for at enkeltpersoner blir tilbudt, eller velger å motta, bestikkelser. AF Gruppen har nulltoleranse for økonomisk eller finansiell kriminalitet, og det er innført strenge krav til fakturabehandling som barriere mot underslag og økonomisk mislighold. Inngående fakturaer behandles elektronisk, og må attesteres og anvises i henhold til fullmaktsmatrisen. Også utbetalinger må godkjennes av to personer. Videre skal AF håndtere skatt og avgift på en ansvarsfull måte i henhold til gjeldende lover og regler.

Adferdskoden i AF Gruppen omtaler tema som innsidehandel og antikorrupsjon. Dette omfatter blant annet at dersom en ansatt har informasjon som kan ha innvirkning på kursen på selskapets aksjer, så skal denne informasjonen behandles som konfidensiell informasjon. Ingen har i kraft av sin stilling rett til å bruke informasjon til å skaffe seg selv eller andre økonomiske fordeler.

AF Gruppen har en egen policy knyttet til børssensitiv informasjon og fører løpende kontroll med transaksjoner i AF-aksjen foretatt av selskapets ansatte og deres nærstående. Misbruk av børssensitiv informasjon leder til politianmeldelse og avskjedigelse.

## Opplæring

Ansatte i AF får tilbud om å delta på introduksjonskurs der det gis en innføring i Adferdskoden og kjerneverdiene. Gjennomgangen gir de ansatte en forståelse for hvilke krav og forventninger som stilles, og er et viktig virkemiddel for å bygge en bedriftskultur med høy etisk standard.

AF har lederkurs med temaer som blant annet innkjøp, HMS og personalhåndtering. Lederkursene i AF inkluderer «dilemma-trening» og andre holdningsskapende oppgaver for å sikre enhetlig praktisering av AFs retningslinjer. AF gjennomfører også egenutviklet kurs i forebygging av arbeidslivskriminalitet. Videre må alle underentreprenører gjennomgå et obligatorisk HMS-kurs før oppstart på et AF-prosjekt.

## Samarbeid med andre

AF har innført organisatoriske og strukturelle tiltak for å sikre at AF kun samarbeider med seriøse aktører. I konsernstaben er det en dedikert ressurs med arbeidslivskriminalitet som spesialfelt, og hver forretningsenhet har en egen seriositetsansvarlig. Disse kommuniserer jevnlig i AFs nettverksorganisasjon innen arbeidslivskriminalitet, A-krim.

Det er opprettet konserninterne nettverksorganisasjoner for å skape arenaer for samarbeid og erfaringsoverføring på tvers av enhetene, og for å sikre etterlevelse av krav i hele AF:

- HMS-forum for spørsmål knyttet til HMS-lovgivning
- Personalforum for ivaretagelse av de ansattes rettigheter
- Forum A-krim for arbeidet med å motvirke arbeidslivskriminalitet
- Samarbeid med Fairplay Oslo om forebygging mot arbeidslivskriminalitet
- Seriositetsforum, åpent forum med eksterne og interne deltakere
- Innkjøpsforum for spørsmål knyttet til forretningsetikk

Alle forretningsenhetene i AF har ledelsessystemer, og mange av dem er ISO-sertifiserte. Ledelsessystemet inneholder nødvendige planer, risikovurderinger og prosedyrer for å sikre enhetlig drift i de ulike prosjektene, og at virksomheten utøves i henhold til konsernets forretningsmodell og etiske rammebetingelser. Det gjennomføres internrevisjon av alle forretningsenheter for å sikre tilstrekkelig etterlevelse.

## VARSLING AV KRITIKKVERDIGE FORHOLD

Varsling er å si fra om kritikkverdige forhold i virksomheten, herunder brudd på lover og sentrale retningslinjer. Alle ansatte og innleide arbeidstagere har rett til å varsle. AF har rutiner knyttet til varsling og behandling av kritikkverdige forhold som skal sikre en forutsigbar og forsvarlig fremgangsmåte der varsler er beskyttet mot gjengjeldelse som følge av varslingen. Varsling kan gjøres åpent eller anonymt, og både varslingen og varslers identitet skal behandles som en fortrolig opplysning. Varsling kan skje i linjen til nærmeste leder, leder på høyere nivå, e-post til varslingsutvalget (varsling@afgruppen.no) eller til varslingsutvalget via varslingsskjema på [www.afgruppen.no/varsling](http://www.afgruppen.no/varsling). Varslingsutvalget foretar en forundersøkelse for alle mottatte varsler som dokumenters skriftlig og fakta undersøkelse dersom det er nødvendig. Så langt saken tillater det skal varsler gis informasjon om AFs behandling av varselet og hvilket utfall saken har fått.

## VARSLINGSUTVALGET I AF BESTÅR AV

- Olav Aune, direktør HMS (utvalgets leder)
- Thomas Gyran, driftslege
- Sif Løvdal, personalsjef
- Ellen Hammer, Senior HR-rådgiver
- Christian Berg, hovedtillitsvalgt/hovedverneombud
- Håkon Stenseth, direktør innkjøp og juridisk
- Tinis Wensing, personalsjef (Sverige)

## FN GLOBAL COMPACT

FNs Global Compact baserer seg på ti prinsipper på områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til FNs Global Compact betyr at man gjør sitt beste for å drive virksomhet i tråd med de ti prinsippene:

### PRINSIPPER

#### Relevans for AF

#### Tiltak

### MENNESKERETTIGHETER



<b>1</b>	Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og	AF Gruppen overholder alle gjeldende lover og respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, uansett hvor vi opererer.	AF har nedfelt sine holdninger og prinsipper rundt menneskerettigheter i grunnleggende dokumenter: Adferdskoden og Hensikt, mål og verdier.
<b>2</b>	påse at de ikke medvirker til brudd på menneskerettigheter	AF handler ikke med selskaper som på noen måte bidrar til brudd på menneskerettigheter.	AF følger opp leverandører løpende, og utestenger aktører som vi mistenker utøver uetisk atferd. Se også prinsipp 4. Risikotransaksjoner blir rapportert løpende, og følges opp for å håndtere potensielle negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold. <i>Les mer på s. 32 (Sosiale forhold)</i>

### ARBEIDSVILKÅR



<b>3</b>	Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis,	AF legger forholdene til rette for at medarbeidere kan være organisert, og at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes og respekteres.	Mer enn 90 % av fagarbeidere i heleide enheter i AF er fagorganisert. AF fører kollektive forhandlinger for alle ansatte og på alle nivåer der dette er relevant. AF har også et velfungerende tillitsmannsapparat. <i>Les mer på s. 32 (Sosiale forhold)</i>
<b>4</b>	sikre at alle former for tvangsarbeid avskaffes,	AFs ansatte har avlønningvilkår i henhold til nasjonal lovgivning og overenskomster med fagforeninger. AF benytter kun leverandører som forplikter seg til våre etiske retningslinjer, oppfyller lovfestede krav, krav i tariffavtaler og interne krav i AF.	AF har prosedyre for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos underentreprenører og bemanningsforetak. AF har i 2023 sperret spesifikke aktører som ikke overholder AFs etiske retningslinjer knyttet til arbeidsvilkår. <i>Les mer på s. 32 (Sosiale forhold)</i>
<b>5</b>	sikre at barnarbeid reelt avskaffes, og	AF benytter ikke barnarbeid i sine prosjekter, og vi skal ikke benytte oss av selskaper (spesielt transnasjonale) som har vare- og tjenestekjeder der økonomisk utnyttelse av barn forekommer.	AF undersøker arbeidskontrakter til ansatte hos underentreprenører og bemanningsbyråer som en følge av Seriositetsinitiativet. Det er ikke avdekket mistenkte eller identifisert faktiske tilfeller av barnarbeid i noen av våre prosjekter eller hos noen av våre leverandører. <i>Les mer på s. 32 (Sosiale forhold)</i>
<b>6</b>	sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes	AF skal ha et arbeidsmiljø som er uten forskjellsbehandling, diskriminering, sjikane og mobbing. AFs prinsipper knyttet til diskriminering er nedfelt i Adferdskoden.	Adferdskoden gjelder for alle ansatte, og presenteres for ansatte på introduksjonskurs. Målet på sikt er å øke kvinneandelen i AF til 20 prosent. Konsernledelsen og hele organisasjonen jobber aktivt for å gjøre AF til en attraktiv arbeidsgiver for alle. <i>Les mer på s. 32 (Sosiale forhold)</i>

### PRINSIPPER

#### Relevans for AF

#### Tiltak

### MILJØ



<b>7</b>	Bedrifter skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer,	AF arbeider kontinuerlig for å begrense belastningen på omgivelsene våre. Hvert selskap og forretningsenhet i AF Gruppen har sine mål for ytre miljø. AF skal også følge hovedprinsippene i miljøstandarden ISO 14001.	Det er et krav i AF at alle prosjekter skal gjennomføre en risikoanalyse før oppstart av prosjektene. Denne analysen inkluderer også klima- og miljørelaterte forhold. <i>Les mer på s. 18 (Risikostyring) i AF Gruppens årsrapport 2023.</i>
<b>8</b>	ta initiativ til fremme av økt miljøansvar, og	Med fokus på miljø, energi og gjenvinning skal vi ansvarlig fjerne og eliminere materialer, grunn og energiløsninger som er skadelige for miljøet. Våre tjenester og løsninger skal gjøre det mulig for våre kunder å ta et økt miljøansvar.	AF utvikler sitt tjenestespekter kontinuerlig. Kildesorteringsgrad og klimaspor er måleparametere i AFs prosjekter, og fokus på disse måltallene fremmer økt miljøansvar i organisasjonen som helhet. AF har i tillegg flere forretningsområder som bidrar til en sirkulær økonomi. <i>Les mer på s. 14 (Klima og miljø)</i>
<b>9</b>	oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi	En av AFs kjerneverdier er entreprenørånd. Gjennom vår klima- og miljøkompetanse skal vi tilby tjenester og løsninger som møter dagens og morgendagens miljøutfordringer.	AF har utviklet unik teknologi som muliggjør rensing og gjenbruk av forurenset masse i våre miljøparker. Energieffektiverende tjenester og miljøvennlige bygg er et tjenestespekter som stadig utvikles i AF.  For offshoreaktiviteter er AF Miljøbase Vats etablert som godkjent og sertifisert mottak for resirkulerbare masser. <i>Les mer på s. 14 (Klima og miljø)</i>



### ANTI-KORRUPSJON

<b>10</b>	Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser	AF skal være til å stole på. Selskapet har en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk. AFs Adferdskode beskriver vår holdning til korrupsjon, prissamarbeid og bestikkelser.	Det er forventet at alle ansatte etterlever prinsippene som er nedfelt i vår Adferdskode, som inkluderer prinsipper mot korrupsjon.  Et godkjenningsskrav før engasjement av underentreprenører og leverandører er at disse har overholdt gjeldende lover og regler knyttet til korrupsjon i fortiden, blant annet overholdelse av skattelover. <i>Les mer på s. 40 (Virksomhetsstyring)</i>
-----------	---	--	--